

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**PLAČILO PRISPEVKOV ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE SAMOZAPOSLENIH
TER ANALIZA PODATKOV NA VZORCU SAMOZAPOSLENIH NA DAVČNEM
URADU HRASTNIK**

Ljubljana, marec 2012

MARJETKA MURN NUČIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Marjetka Murn Nučič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Plačilo prispevkov za socialno zavarovanje samozaposlenih ter analiza podatkov na vzorcu samozaposlenih na Davčnem uradu Hrastnik, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem dr. Mitjo Čokom in Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 30.3.2012

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 VPIS OSEBE V REGISTRE IN EVIDENCE	2
1.1 Poslovni register Slovenije in njegova sestava	2
1.1.1 Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve ter njene temeljne skupine nalog	5
1.2 Register davčnih zavezancev	5
1.2.1 Davčna uprava Republike Slovenije in njene naloge v povezavi z vodenjem registra davčnih zavezancev	6
1.3 Točke e-VEM	8
1.4 Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in prijavno-odjavna služba	9
2 PRAVNE PODLAGE ZAVAROVANJA SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV POSAMEZNIKOV IN DRUGIH ZASEBNIKOV	10
2.1 Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju	10
2.2 Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju	12
2.3 Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih	12
2.4 Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti	12
2.5 Zakon o prispevkih za socialno varnost	13
2.6 Sklep o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja	13
3 RAZDELITEV SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV POSAMEZNIKOV IN DRUGIH ZASEBNIKOV	13
3.1 Razdelitev z vidika obdavčitve	13
3.1.1 Zavezanci, ki ugotavljajo dohodek na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	14
3.1.2 Zavezanci, ki ugotavljajo dohodek na podlagi normiranih stroškov in normiranih odhodkov	14
3.2 Razdelitev po definiciji poklica	15
3.2.1 Zavarovanci, ki opravljajo dejavnost kot edini in glavni poklic	16
3.2.1.1 Zavarovalne podlage 005, 019 in 027	16
3.2.1.2 Zavarovalna podlaga 104	17
3.2.1.3 Zavarovalna podlaga 101	17
3.2.2 Zavarovanci, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic	17
3.2.3 Izvzem iz zavarovanja	18
4 OBVEZNOSTI ZAVEZANCEV, KI OPRAVLJAJO DEJAVNOST KOT EDINI IN GLAVNI POKLIC, NADZOR S STRANI DAVČNE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE TER POSREDOVANJE PODATKOV DRUGIM UPORABNIKOM	19
4.1 Predlaganje obračunov prispevkov za socialno varnost	19
4.1.1 Oddaja obrazca v papirni obliki	20
4.1.2 Oddaja obrazca prek sistema eDavki	22
4.1.3 Nadzor s strani davčnega organa in sankcioniranje	24

4.2	Plačilo prispevkov	25
4.2.1	Vplačilni računi	25
4.2.2	Nadzor s strani davčnega organa in izterjava	27
4.3	Posredovanje podatkov drugim uporabnikom.....	27
4.3.1	Posredovanje podatkov, potrebnih za odmero pokojnine na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije	27
4.3.2	Posredovanje podatkov o neplačnikih na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.....	28
4.3.3	Potrjevanje Potrdila o upravičeni zadržanosti od dela	28
5	PRIKAZ RAZVRŠČANJA SAMOZAPOSLENIH V ZAVAROVALNE OSNOVE.....	28
5.1	Pravna podlaga za razvrščanje	28
5.2	Lestvica zavarovalnih osnov za leto 2010.....	30
5.3	Določitev dobička za uvrstitev v zavarovalno osnovo.....	31
5.3.1	Za zavarovance, ki se jim priznajo normirani odhodki	31
5.3.2	Za zavarovance, ki ugotavljajo dejanske odhodke.....	32
5.4	Zavezanci Davčnega urada Hrastnik iz evidence za določanje zavarovalnih osnov za leto 2010 na podlagi davčnega obračuna za leto 2009	33
6	STATISTIČNI POKAZATELJI IN NJIHOVO GIBANJE ZA OBDOBJE 2005–2009.....	36
6.1	Stanje zavezancev na Davčnem uradu Hrastnik, oddaja davčnih obračunov in razvrščanje v zavarovalne osnove	36
6.2	Pregled skupno doseženega prometa po zaključnem računu Davčnega urada Hrastnik za zavezance za davek in druge prispevke, pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje	42
6.3	Realizacija prispevkov za socialno varnost na nivoju davčne uprave	45
6.4	Realizacija prihodkov, ki jih pobira davčna uprava po prejemnikih sredstev	47
7	ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE	50
7.1	Dejavnosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje.....	50
7.2	Prijava na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, storitve zavoda in pravice brezposelnih oseb	50
7.3	Samozaposlovanje in subvencija za samozaposlitev	51
7.3.1	Gibanje registrirano brezposelnih oseb v letih 2005–2009 na področju Območne službe Trbovlje.....	52
7.3.2	Prejemniki subvencij v letih 2005–2009 na področju Območne službe Trbovlje ..	53
	SKLEP.....	53
	LITERATURA IN VIRI.....	55
	PRILOGA	

KAZALO SLIK

Slika 1: Sestava PRS	4
Slika 2: Obračun prispevkov za socialno varnost za zasebnike	21
Slika 3: Obračun prispevkov za socialno varnost za zasebnike	23
Slika 4: Obvestilo o uvrstitvi v zavarovalno osnovo.....	35

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz oseb, ki ne opravljajo dejavnosti kot edini in glavni poklic, ter pregled njihovih obveznosti	19
Tabela 2: Stopnje prispevkov za socialno varnost	25
Tabela 3: Prispevki za zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem	25
Tabela 4: Lestvica zavarovalnih osnov po 209. členu ZPIZ-1	29
Tabela 5: Lestvica zavarovalnih osnov za leto 2010.....	30
Tabela 6: Razvrstitev zavezancev v zavarovalne osnove za leto 2010	33
Tabela 7: Stanje davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov na dan 31. 12.	37
Tabela 8: Številčni prikaz oddanih in neodanih davčnih obračunov davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov po letih.....	38
Tabela 9: Številčni prikaz oddanih davčnih obračunov v povezavi z načinom zavarovanja davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov po letih.....	40
Tabela 10: Številčni prikaz razvrstitve v zavarovalne osnove zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov, ki so zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti	41
Tabela 11: Prikaz deležev z vidika razvrstitve v zavarovalne osnove zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov, ki so zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti (v %).....	41
Tabela 12: Pregled skupno doseženega prometa za obdobje 2005–2009 (v EUR)	43
Tabela 13: Realizacija prispevkov za socialno varnost za obdobje 2005–2009	45
Tabela 14: Realizacija prihodkov za obdobje 2005–2009	47
Tabela 15: Prejemniki subvencij v letih 2005–2009 na področju Območne službe Trbovlje .	53

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Pregled gibanja stanja davčnih zavezancev na dan 31.12. v obdobju 2005–2009.....	37
Graf 2: Pregled gibanja stanja zavezancev, ki bi morali oddati davčni obračun, stanja prejetih obračunov in stanja neodanih obračunov v obdobju 2005–2009.....	38
Graf 3: Pregled gibanja oddanih davčnih obračunov v povezavi z načinom zavarovanja davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov po letih.....	40
Graf 4: Pregled razvrstitve v zavarovalne osnove davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov, ki so zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti po letih	41
Graf 5: Pregled gibanja skupno doseženega prometa na kontu 2020	43

Graf 6: Pregled gibanja skupno doseženega prometa na kontu 2021	44
Graf 7: Pregled gibanja skupno doseženega prometa na kontu 2022	44
Graf 8: Pregled gibanja realizacije prispevkov za zaposlovanje	45
Graf 9: Pregled gibanja realizacije prispevkov za starševsko varstvo.....	46
Graf 10: Pregled gibanja realizacije prispevkov za PIZ.....	46
Graf 11: Pregled gibanja realizacije prispevkov za zdravstveno zavarovanje	47
Graf 12: Pregled gibanja prejemkov državnega proračuna	47
Graf 13: Pregled gibanja prejemkov proračuna občin.....	48
Graf 14: Pregled gibanja prejemkov ZPIZS	49
Graf 15: Pregled gibanja prejemkov ZZZS	49
Graf 16: Gibanje registrirano brezposelnih oseb v letih 2005–2009.....	52

UVOD

Socialno varnost si državljani Slovenije zagotavljamo s plačili prispevkov, ki jih ureja slovenska zakonodaja. Zaposleni plačujejo prispevke od bruto plač, zasebniki od ustvarjenega dobička, lastniki in solastniki podjetij pa od bruto plače, ki si jo skladno z zakonodajo lahko določijo sami. Ustvarjanje dohodka z opravljanjem lastne dejavnosti predstavlja za posameznika poseben izziv in tudi tveganje. Oseba lahko izbira med registracijo gospodarske družbe in registracijo samostojne podjetniške dejavnosti. Ustanovitev gospodarske družbe zahteva večja finančna sredstva in praviloma tudi več znanja ter izkušenj v povezavi s samim vodenjem in organiziranjem dejavnosti. Prav zaradi tega predstavlja registracija samostojne podjetniške dejavnosti dobro alternativo.

Vprašanja, ki se pojavijo s strani osebe, prihodnjega samostojnega podjetnika posameznika ali drugega zasebnika, so povezana s tem, kje in kako registrirati svojo dejavnost, kje in kako se zavarovati, kakšne so možnosti zavarovanja, kakšna bo višina mesečnih prispevkov, od česa je odvisna in kakšne so oziroma bodo pravice iz naslova vplačanih prispevkov. Problematika pomanjkanja sredstev za zagotavljanje pravic iz naslova vplačanih prispevkov je v Sloveniji zelo pereča. Sredstva, zbrana iz naslova pobranih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne zadoščajo več za izplačilo pokojnin. Zavezanci se izmikajo plačilu prispevkov, saj niso stimulirani in v plačilu ne vidijo smisla. Tudi zakonodaja dovoljuje, da se zavezanci začetniki, ki si lahko sami izberejo znesek plačanih prispevkov, načeloma odločajo za plačilo prispevkov od osnove, ki jo predstavlja znesek minimalne veljavne plače.

Namen dela je sistematično prikazati vlogo in pomen javnih služb, pravnih podlag ter obveznosti in pravic, s katerimi se oseba oziroma potencialni zavezanec sooča na svoji podjetniški poti. Predstavljena je definicija edinega in glavnega poklica, od katerega so odvisne zavarovalne podlage, stopnje prispevkov za socialno varnost in ne nazadnje zneski obračunanih ter plačanih prispevkov za socialno varnost.

S pomočjo analize podatkov na vzorcu samozaposlenih na Davčnem uradu Hrastnik ugotavljam gibanje vplačanih prispevkov za socialno varnost. Realizacijo prispevkov ugotavljam tudi na nivoju celotne davčne uprave.

Delo temelji na osebnih praktičnih izkušnjah in pridobljenem znanju v okviru davčne službe. Naloga v teoretičnem delu prikazuje vlogo in pomen državnih organov, zajema navedbe pravnih podlag, prikazuje razdelitev zavezancev z vidika obdavčitve in po definiciji poklica ter njihove obveznosti in obveznosti davčnega organa. V empiričnem delu naloge na podlagi zbranih podatkov in prikazovanja ter razlage rezultatov ugotavljam gibanje vplačanih prispevkov za socialno varnost.

Pri pisanju magistrskega dela uporabljam domačo literaturo, objavljeno v knjigah in strokovnih člankih ter prispevkih. Kot vire uporabljam spletne naslove služb, agencij in zavodov, njihova poročila, navodila ter izpise internih obdelav davčne službe.

Magistrsko delo je razdeljeno na sedem poglavij. V prvem poglavju je prikazan način ustanovitve lastne dejavnosti, ki se začne z vpisom v Poslovni register Slovenije, ki ga upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, in je povezan tudi z davčnim registrom. Kaj v povezavi z obveznim zavarovanjem samozaposlenih oseb določa zakonodaja, je prikazano v drugem poglavju. V tretjem poglavju so samostojni podjetniki posamezniki in drugi zasebniki razvrščeni z vidika obdavčitve in po definiciji poklica. Obveznosti samostojnih podjetnikov posameznikov in drugih zasebnikov ter davčne službe opredeljuje četrto poglavje. Kako se samozaposleni razvrščajo v zavarovalne osnove, je prikazano v petem poglavju. V šestem poglavju se nadaljuje prikaz razvrstitve in realizacije prispevkov ter prihodkov za obdobje petih let. Sedmo oziroma zadnje poglavje pa predstavlja dejavnost Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in možnosti črpanja sredstev za samozaposlitev.

1 VPIS OSEBE V REGISTRE IN EVIDENCE

1.1 Poslovni register Slovenije in njegova sestava

Poslovni register Slovenije (v nadaljevanju PRS) je osrednja javna baza podatkov o vseh poslovnih subjektih s sedežem na območju Republike Slovenije (v nadaljevanju RS), ki opravljajo pridobitno ali nepridobitno dejavnost, in o njihovih podružnicah ter drugih delih poslovnih subjektov. PRS vsebuje tudi podatke o podružnicah tujih poslovnih subjektov, ki opravljajo dejavnost na območju RS. Predpisi, ki urejajo status in delovanje PRS, so Zakon o Poslovnem registru Slovenije (Ur. l. RS, št. 49/2006, 33/2007, v nadaljevanju ZPRS-1), Uredba o vodenju in vzdrževanju Poslovnega registra Slovenije (Ur. l. RS, št. 121/2006) ter Navodilo o vrstah in obsegu podatkov za posamezno pravnoorganizacijsko obliko enote Poslovnega registra Slovenije (Ur. l. RS, št. 79/2007).

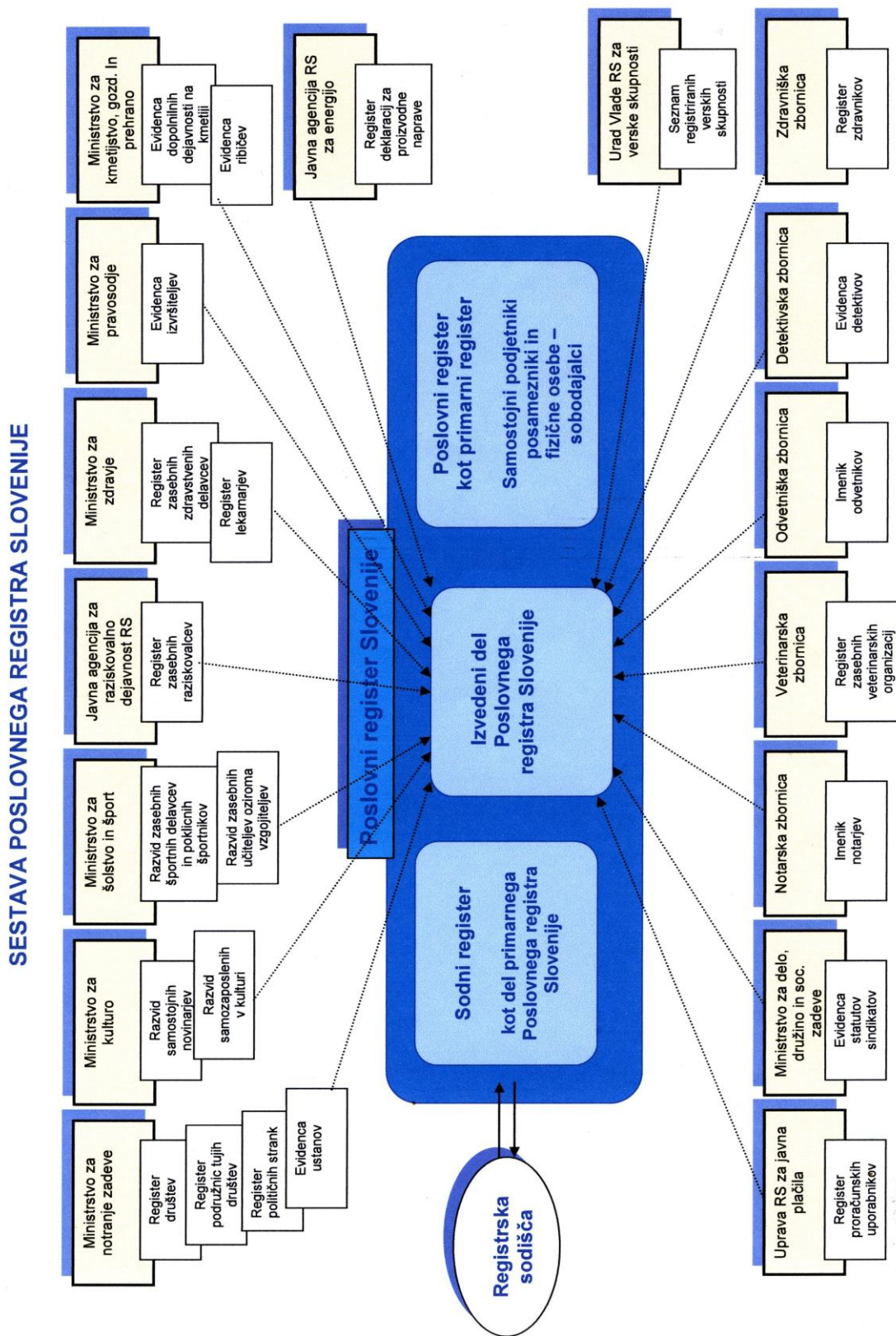
PRS je za večino poslovnih subjektov primarni register, saj se z vpisom v PRS registrirajo samostojni podjetniki, gospodarske družbe in fizične osebe – sobodajalci. Za vse ostale poslovne subjekte, kot so društva, sindikati, politične stranke in fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, je PRS izvedeni register. Ti poslovni subjekti se namreč registrirajo z vpisom v primarni register ali uradno evidenco pri drugem registrskem organu.

O vpisih gospodarskih družb in drugih subjektov, za katere zakon določa, da se vpišejo v sodni register, odločajo registrska sodišča. Skladno z Zakonom o sodnem registru (Ur. l. RS, št. 33/2007, 93/2007, v nadaljevanju ZSReg-B) je Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJ PES) pooblaščen za upravljanje

podatkovne baze sodnega registra kot sestavnega dela PRS. O vpisih podatkov samostojnih podjetnikov in fizičnih oseb – sobodajalcev v PRS odloča izključno AJPES.

Gospodarske družbe in drugi subjekti vpisa v sodni register sestavljajo 35 % vseh poslovnih subjektov, vpisanih v PRS, samostojni podjetniki in fizične osebe – sobodajalci predstavljajo 42 % vseh poslovnih subjektov, vsi drugi subjekti pa 23 % (O Poslovnem registru Slovenije, 2009).

Slika 1: Sestava PRS

Vir: AJ PES – Vizitka, 2010.

1.1.1 Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve ter njene temeljne skupine nalog

AJPES je javna agencija za zagotavljanje javnih in drugih podatkov o poslovnih subjektih v državi. Ob ustanovitvi leta 2002 je prevzela del nalog od tedanje Agencije Republike Slovenije za plačilni promet in jih v letu 2003 začela uresničevati. Tako se na enem mestu zbirajo, obdelujejo in z enega mesta objavljajo ter posredujejo podatki o poslovnih subjektih vsem upravičencem ali naročnikom. Pri tem se zagotavlja kar največja družbena učinkovitost in uspešnost izvajanja javne službe.

Za uresničitev poslanstva in vizije AJPES sledi naslednjim pomembnim usmeritvam: voditi vse tiste javne registre v državi, ki zagotavljajo in povečujejo varnost v pravnem prometu poslovnih subjektov, zbirati javne podatke o finančnopremoženjskem stanju in poslovnem izidu poslovnih subjektov, sodelovati pri statističnih raziskovanjih in zbiranjih podatkov, zagotavljati dostop do javnih podatkov z elektronskim poslovanjem in objavo na portalu AJPES, spodbujati elektronsko poslovanje in podobno.

AJPES ima 13 organizacijskih enot, določenih v Sklepu o ustanovitvi AJPES (Ur. l. RS, št. 53/2002, 87/2002, 16/2007). Razvejana mreža organizacijskih enot s sedežem centrale v Ljubljani je v korist tako dajalcem podatkov kot tudi uporabnikom podatkov, tj. državi in državnim institucijam, znanstvenoraziskovalnim in drugim institucijam ter posameznim poslovnim subjektom.

Različne vrste bonitetnih informacij o poslovnih subjektih, zagotavljanje večletne zbirke finančnih podatkov in kazalnikov o poslovnih subjektih ter izvajanje večstranskega pobotanja medsebojnih obveznosti poslovnih subjektov sodijo med tržne storitve, ki jih izdeluje AJPES.

Registracija poslovnih subjektov, vodenje PRS in drugih registrov, zbiranje, obdelovanje in objavljanje letnih poročil ter statistično raziskovanje in zbiranje podatkov pa sodijo med javne storitve, ki jih opravlja AJPES, in predstavljajo pretežni del vseh storitev. O registraciji za samostojne podjetnike in sobodajalce odloča AJPES po splošnem upravnem postopku. Postopek registracije za samostojne podjetnike poteka prek e-VEM sistema, ki omogoča, da sta vloga podjetnika za vpis v PRS ali vpis spremembe podatkov rešena še isti ali najpozneje naslednji dan po vložitvi vloge oziroma na dan, ki ga predlaga prihodnji podjetnik. Postopek vpisa sobodajalcev v PRS se izvaja na podlagi vloge, ki jo stranka predloži na izpostavo AJPES (Temeljne naloge, 2009).

1.2 Register davčnih zavezancev

Davčni register je register zavezancev za davek in sodi v pristojnost Davčne uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju DURS). Njegovo delovanje določa Zakon o davčni službi (Ur. l. RS, št. 1/2007–UPB2, 40/2009, 33/2001, v nadaljevanju ZDS-1). Predstavlja enotno in z

drugimi evidencami povezano informatizirano bazo podatkov. Vzpostavlja se na podlagi davčne številke in drugih podatkov o zavezancih za davek.

V davčni register se vpiše subjekt vpisa v sodni register, fizična oseba s stalnim prebivališčem v Sloveniji, fizična oseba z začasnim prebivališčem v Sloveniji, samostojni podjetnik posameznik (v nadaljevanju s. p. p.), pravna in fizična oseba, ki opravlja dejavnost in je vpisana v drugi register oziroma drugo predpisano evidenco na območju Slovenije, pravna in fizična oseba, ki nima sedeža ali druge registrirane oblike v Sloveniji in opravlja aktivnost na območju Slovenije, oseba, ki ni zajeta v prejšnjih navedbah, združenje oseb po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, ter neposredni uporabnik državnega ali občinskega proračuna. Subjekt vpisa se izbriše iz davčnega registra, ko oseba umre oziroma preneha obstajati in če je prenehala njena davčna obveznost.

Subjekt vpisa se v davčni register vpiše po uradni dolžnosti ali na podlagi prijave za vpis v davčni register. Vpisana oseba mora v 15 dneh po nastanku spremembe obvestiti pristojni davčni urad o vseh spremembah podatkov, ki jih vsebuje prijava za vpis v davčni register in jih davčni organ ne pridobi po uradni dolžnosti na podlagi podatkov iz drugih registrov ter evidenc (Subjekt vpisa v davčni register, 2010).

Zavezancu za davek se ob vpisu v davčni register dodeli davčna številka, ki se uporablja v zvezi z vsemi davki za enotno opredelitev in povezavo podatkov v evidencah, ki jih vodita davčna in carinska uprava.

S. p. p., ki je subjekt vpisa v PRS, ali druga fizična oseba, ki je vpisana v PRS, se vpiše v davčni register po uradni dolžnosti. Vpis izvede davčni organ na podlagi podatkov iz PRS. Podatke, kot so na primer število in lokacija poslovnih prostorov, število in lokacija poslovnih enot v tujini, kapitalske naložbe, številke računov v tujini, podatki o povezanih osebah in podatki o osebi, ki vodi poslovne knjige, mora v roku osmih dni po vpisu v PRS s. p. p. ali druga fizična oseba sama sporočiti davčnemu organu.

1.2.1 Davčna uprava Republike Slovenije in njene naloge v povezavi z vodenjem registra davčnih zavezancev

DURS je organ v sestavi Ministrstva za finance RS s sedežem v Ljubljani. Poslanstvo davčne uprave je davčnim zavezancem zagotavljati storitve najvišje kakovosti in jim tako pomagati pri izpolnjevanju njihovih davčnih obveznosti s pošteno ter nepristransko uporabo davčnih predpisov.

Naloge davčne službe so pobiranje davkov in drugih obveznih dajatev, opravljanje nadzora nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja davčnih obveznosti, določenih s predpisi o obdavčenju, preprečevanje in odkrivanje davčnih prekrškov ter drugih kaznivih ravnanj, določenih v predpisih, vodenje postopka za prekrške prekrškovnega organa, prisilna

izterjava denarnih terjatev države in samoupravnih lokalnih skupnosti na podlagi zakona, izvajanje predpisov Evropske skupnosti in mednarodnih pogodb ter sodelovanje in izmenjava podatkov z organi Evropske skupnosti ter pristojnimi organi držav članic. Davčna služba sodeluje z mednarodnimi organizacijami in strokovnimi združenji s področja davkov, proučuje in analizira delovanje davčnega sistema ter ukrepov davčne politike in daje pobude za reševanje zadev z davčnega področja. Skladno z zakoni in predpisi opravlja tudi druge naloge.

DURS sestavljajo Generalni davčni urad in posamezni davčni uradi. Generalni davčni urad organizira in usmerja delo službe, spremlja in proučuje razvoj službe ter ustrezno ukrepa za pravilno delovanje; organizira delo davčnih uradov in nadzira njihovo delo; odloča o upravnem postopku na prvi stopnji, kadar ta pristojnost izhaja iz zakonov ali drugih predpisov; vzpostavi, organizira, vzdržuje in vodi davčni register, zbira, obdeluje in hrani zbirke podatkov ter evidenc; določa vsebino informacijskega sistema, ga upravlja in skrbi za njegov razvoj. Davčni uradi so organizacijske enote davčne uprave, ki se ustanovljajo za opravljanje nalog davčne službe na določenem območju ali za določeno področje dela. Izpostave in referati so teritorialne organizacijske enote davčnih uradov. Davčni uradi opravljajo odmero davkov in davčno izvršbo, opravljajo davčni nadzor, vodijo davčne evidence ter neposredno izvajajo naloge davčnih preiskav. Odločajo v davčnem postopku na prvi stopnji, če ni z zakonom pristojnost odločanja prenesena na Generalni davčni urad ali na ministrstvo, pristojno za finance. Organizacijske enote davčne uprave, ustanovljena za opravljanje nalog davčne službe na določenem območju, predstavlja 15 davčnih uradov. Posebni davčni urad pa predstavlja organizacijsko enoto, ustanovljeno za določeno področje dela. Opravlja namreč naloge davčnega urada za banke, hranilnice, zavarovalnice, družbe, ki prirejajo trajne klasične igre na srečo in posebne igre na srečo, družbe, ki prirejajo posebne igre na srečo v igralnih salonih, borze, borznoposredniške družbe, investicijske družbe, družbe za upravljanje, pokojninske družbe, klirinško depotne družbe in gospodarske družbe, katerih skupni prihodki so v preteklem davčnem letu presegli 50.000.000,00 EUR.

Davčni register je davčna uprava vzpostavila konec leta 1996. Po uradni dolžnosti so bili v davčni register vpisani davčni zavezanci, ki so bili vključeni v davčne evidence Republiške uprave za javne prihodke, in davčni zavezanci, ki so bili vpisani v register imetnikov računov pri Agenciji Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje. Med davčnimi zavezanci, ki so bili vključeni v davčne evidence Republiške uprave za javne prihodke, so bile vse fizične osebe, ki so bile v Sloveniji davčni zavezanci, torej osebe, katerih dohodek, premoženje ali pravni posli so neposredno predmet obdavčitve v skladu z zakonom o obdavčenju.

Poleg osnovnih podatkov o pravnih in fizičnih osebah register obsega tudi podatke o dejavnostih, zaposlitvi, bančnih računih, ustanoviteljih ter druge. Sistem redno uporablja približno 1.400 uporabnikov, posredno pa ga v drugih evidencah in aplikacijah DURS uporabljajo skorajda vsi delavci.

Izmenjave registra davčnih zavezancev (v nadaljevanju RDZ) združujejo različne elemente sistema, ki so namenjeni predvsem prenosu podatkov iz zunanjih virov v centralni del sistema RDZ, za zagotavljanje podatkov RDZ, za druge evidence znotraj DURS in uporabnike podatkov izven DURS. Podatki se primarno vzdržujejo z izmenjavo iz uradnih virov, registrov in evidenc. Izmenjave podatkov potekajo avtomatizirano. Med pomembnejšimi izmenjavami podatkov so tiste, ki omogočajo pridobivanje podatkov iz Centralnega registra prebivalstva, PRS, točk e-Vem, Registra transakcijskih računov, Evidence zavarovancev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Registra prostorskih enot in Vrhovnega sodišča RS. Izmenjave potekajo dnevno samodejno s prenosom in obdelavo podatkov.

Pomembne so tudi izmenjave podatkov iz RDZ z drugimi sistemi in evidencami DURS. Vsaka sprememba na strani RDZ se vpiše v sistem IDIS, katerega podatke uporabljajo sistemi, kot so sistem in evidence DDV, eDavki, VIES in drugi. Dnevno se pripravljajo tudi datoteke s spremembami podatkov za izmenjavo z DP1 in DP2. Gre za šifrate pošt, držav, register prostorskih enot in za podatke, ki se tičejo fizičnih oseb, fizičnih oseb z dejavnostjo ter pravnih oseb. Izmenjava dnevni sprememb iz RDZ poteka tudi med DURS in Ministrstvom za finance RS, med DURS in Carinsko upravo Republike Slovenije ter za potrebe vodenja centralne knjigovodske evidence (Organizacija in naloge davčne službe, 2009).

1.3 Točke e-VEM

Točke VEM (vse na enem mestu) so mesta, prek katerih lahko osebe vlagajo svoje vloge za ustanovitev, vpis sprememb ali izbris gospodarskih družb in drugih subjektov vpisa v sodni register ter njihovih delov in vloge za registracijo samostojnih podjetnikov ter njihovih delov. Pravno podlago za opravljanje nalog vstopnih točk VEM predstavlja Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru (Ur. l. RS, št. 33/2007, 93/2007, v nadaljevanju ZSReg-B), ki v 1. členu določa, kdo lahko pridobi položaj vstopne točke VEM in pogoje za opravljanje nalog vstopnih točk. Pooblastila vstopnih točk notarjev in sodišč so opredeljena v ZSReg, pravna podlaga za opravljanje nalog vstopnih točk v postopkih registracije samostojnih podjetnikov pa določa ZPRS-1.

Naloge vstopnih točk opravljajo vse izpostave AJPES, organizirane so v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, DURS, upravnih enot, Javne agencije za podjetništvo in tuje investicije ter pri notarjih (Seznam točk VEM, 2010). Notarji so pooblaščenici za sprejemanje vseh vrst vlog za gospodarske družbe in druge subjekte vpisa v sodni register, druge točke pa le za sprejemanje določenih vlog za registracijo gospodarskih družb in njihovih delov, za sprejemanje vseh vrst vlog za poslovne enote ter za sprejemanje vseh vrst vlog za samostojne podjetnike. Vloge za ustanovitev enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo in vloge za registracijo samostojnih podjetnikov pa lahko osebe oddajo tudi elektronsko od doma.

Na vstopni točki VEM lahko osebe oddajo vlogo za registracijo samostojnega podjetnika in vlogo za registracijo družbe z omejeno odgovornostjo. Stranke lahko prek vstopnih točk oddajo tudi vloge za prijavo davčnih podatkov, vloge za prijavo v obvezna socialna zavarovanja in vloge za pridobitev obrtnega dovoljenja za namen prijave v registre in evidence DURS, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Obrtne zbornice Slovenije (Storitve točk VEM, 2010).

1.4 Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in prijavno-odjavna služba

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS) je bil na podlagi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 72/2006–UPB3, 114/2006, 91/2007, 71/2008, 76/2008, 118/2008, 47/2010, 62/2011, 87/2011, v nadaljevanju ZZVZZ), ustanovljen leta 1992. Zdaj deluje kot javni zavod za izvajanje obveznega zdravstvenega zavarovanja, torej za zagotavljanje učinkovitega zbiranja in razdeljevanja javnih sredstev za kakovostno uresničevanje pravic iz tega naslova. Pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, za katere se namenjujejo sredstva, zbrana z obveznim plačevanjem prispevkov, zajemajo pravice do zdravstvenih storitev in do nekaterih denarnih nadomestil, kot so boleznine, potni stroški, pogrebne in posmrtnine.

Zavod ima na območju Slovenije 10 območnih enot in 45 izpostav. Poleg teh ima še eno področno enoto Informacijski center in Direkcijo. Zavod upravlja Skupščina, ki jo sestavljajo voljeni predstavniki delodajalcev in zavarovancev. Izvršilni organ skupščine je Upravni odbor Zavoda.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenija (v nadaljevanju ZPIZS), ZZZS in Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ) so že leta 1980 začeli izvajati projekt o racionalizaciji sporočanja in zbiranja istovrstnih podatkov za vodenje ter vzdrževanje administrativnih evidenc o zaposlenih in zavarovanih osebah. Pri delu je sodeloval tudi Statistični urad Republike Slovenije, saj se večina podatkov iz teh evidenc uporablja tudi za izvajanje statističnih raziskovanj. Podatki se uporabljajo iz skupnih obrazcev M-1, M-2, M-3A in M-DČ, za katera so sprejeta enotna metodološka načela in standardi.

Zavezanci za vlaganje prijav o zavarovanju morajo v 8 dneh prijaviti začetek ali prenehanje zavarovanja in vsako spremembo podatka pri prijavno-odjavni službi registrske izpostave ZZZS. Prijavo v zavarovanje sporočijo na M-1 obrazcu, odjavo na M-2 obrazcu, spremembo med zavarovanjem na M-3 obrazcu, spremembo podatkov o zaposlenih osebah pri poslovnem subjektu na M-3A obrazcu, prijavo podatkov o zdravstvenem zavarovanju družinskih članov pa na obrazcu M-DČ.

Glede na različne statusse zavarovancev, kot so kmetje, športniki, brezposelne osebe, študenti, udeleženci javnih del, družinski pomočniki, osebe v delovnem razmerju in drugi, obstajajo različne možnosti prijav v zavarovanja. Prijava podatkov o pokojninskem in invalidskem ter

zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo in zavarovanju za primer brezposelnosti je najpogostejša ter se uporablja za osebe v delovnem razmerju, osebe, ki so same zase zavezanci za plačilo prispevkov, osebe, ki imajo pravico do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti, osebe, ki jim je delovno razmerje prenehalo med koriščenjem starševskega dopusta, osebe, ki jim je prenehalo delovno razmerje na dan, ko so bile zadržane od dela zaradi bolezni ali poškodbe, udeležence javnih del in družinske pomočnike, upravičene do delnega plačila za izgubljeni dohodek po predpisih o socialnem varstvu. Možne so še prijave, kot so prijava podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju in zavarovanju za starševsko varstvo, prijava podatkov o zdravstvenem zavarovanju in zavarovanju za starševsko varstvo, prijava podatkov samo o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, prijava podatkov samo o zdravstvenem zavarovanju, prijava podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju in prijava podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

Osebe, ki so same zase zavezanci za plačilo prispevka, se same prijavijo v obvezna socialna zavarovanja. To so osebe, ki samostojno opravljajo pridobitno, gospodarsko ali poklicno dejavnost, družbeniki zasebnih družb in zavodov RS, ki so poslovodne osebe, osebe, ki so na območju RS zaposlene v mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih diplomatskih ter konzularnih predstavništvi, za katere delodajalec ne izvaja obveznosti po predpisih v RS, in osebe, ki so zaposlene pri tujem delodajalcu, v državi, v kateri niso obvezno zavarovane, ali v državi, s katero ni sklenjen mednarodni sporazum o socialni varnosti (Preglednica prispevkov, 2010).

2 PRAVNE PODLAGE ZAVAROVANJA SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV POSAMEZNIKOV IN DRUGIH ZASEBNIKOV

2.1 Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Samozaposleni so kategorija oseb, za katere velja, da so na podlagi svoje aktivnosti umeščeni v sistem obveznega socialnega zavarovanja v RS. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/2006–UPB4, 112/2006, 114/2006, 91/2007, 10/2008, 98/2009, 27/2010, 38/2010, 61/2010, 79/2010, 94/2010, 84/2011, 94/2011, 105/2011, 110/2011, v nadaljevanju ZPIZ-1) v 8. členu definira samozaposlene kot osebe, ki kot svoj edini ali glavni poklic v RS opravljajo samostojno dejavnost.

Po prvem odstavku 15. člena ZPIZ-1 se obvezno zavarujejo osebe, ki kot svoj edini ali glavni poklic v RS:

- kot s. p. p. po Zakonu o gospodarskih družbah (Ur. l. RS, št. 65/2009-UPB3, 83/2009, 33/2011, 91/2011, 100/2011, v nadaljevanju ZGD-1), opravljajo pridobitno dejavnost,

vključno s fizičnimi osebami, ki se štejejo za obrtnike ali zasebne trgovce v skladu z zakonodajo, veljavno pred uveljavitvijo zakona o gospodarskih družbah;

- z osebnim delom samostojno opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno dejavnost ali dejavnost na področju medijev in so skladno z zakonom vpisane v register samostojnih dejavnosti, če je tak register predpisan;
- opravljajo samostojno dejavnost s področja zdravstva ali socialne varnosti (zdravstveno, klinično ali specialistično psihološko dejavnost, zasebno veterinarsko dejavnost ali drugo zasebno dejavnost s področja zdravstva, socialne varnosti ali farmacije) v skladu z zakonom;
- opravljajo duhovniško oziroma drugo versko službo;
- opravljajo odvetniško ali notarsko dejavnost v skladu z zakonom;
- samostojno opravljajo drugo dovoljeno dejavnost.

Po 17. členu ZPIZ-1 se šteje, da samozaposleni opravljajo dejavnost kot edini poklic, če niso v delovnem razmerju, ne opravljajo druge dejavnosti, na podlagi katere so zavarovani, ali niso na šolanju.

18. člen ZPIZ-1 določa izvzem iz zavarovanja samozaposlenih oseb, ki pomeni možnost samozaposlene osebe, da v obvezno zavarovanje ni vključena. Možen je izvzem na podlagi nizkega dobička iz dejavnosti ali izvzem iz zavarovanja za samozaposlenega, ki je upokojen.

V skladu s 25. členom ZPIZ-1 se oseba, ki istočasno izpolnjuje pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje po več podlagah, obvezno zavaruje po tisti podlagi, ki je v ZPIZ-1 navedena pred drugimi podlagami, po katerih bi bila vključena v zavarovanje. Podlaga za zavarovanje zaposlenih je opredeljena v 13. členu ZPIZ-1.

Oseba, ki opravlja pridobitno oziroma poklicno dejavnost in je vpisana v razvid s. p. p. oziroma v drugi predpisani register ter ni zavarovana po 15. členu ZPIZ-1, je obvezno zavarovana za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, kot to določa 27. člen ZPIZ-1.

Trajanje obveznega zavarovanja samozaposlenih zavarovancev se skladno s 33. členom ZPIZ-1 začne z dnem vpisa v razvid s. p. p., razvid samostojnih kulturnih delavcev, drugi register oziroma zbornico ali z dnem začetka opravljanja dejavnosti. Zaključí se z vrnitvijo, odvzemom dovoljenja, prenehanjem članstva, izbrisom iz registra ali razvida in s prenehanjem opravljanja dejavnosti.

Osnova za plačilo prispevkov za obvezno zavarovanje samozaposlenih je v skladu z drugo točko 207. člena ZPIZ-1 zavarovalna osnova. Določitev zavarovalnih osnov je za samozaposlene zavarovance in druge zavarovance, ki ne prejemajo plače, opredeljena v 209. členu ZPIZ-1.

2.2 Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Po 5. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ so zavarovanci po tem zakonu osebe, ki na območju RS samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic.

Oprelitev pojma edini ali glavni poklic je za namene zdravstvenega zavarovanja določena v Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja (Ur. l. RS, št. 30/2003, 35/2003, 78/2003, 84/2004, 44/2005, 30/2011). Po teh pravilih se šteje, da zavarovanci opravljajo samostojno dejavnost kot edini poklic, če niso v delovnem razmerju s polnim delovnim časom, oziroma kot glavni poklic, če so v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom od polnega.

Torej je krog obvezno zdravstveno zavarovanih samozaposlenih oseb širši kot krog teh oseb po ZPIZ-1. Obveznost zdravstvenega zavarovanja nastopi tudi v primerih, ko osebe po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje, torej tudi ko so na šolanju ali v delovnem razmerju za več kot polovični, vendar manj kot polni delovni čas in ne bodo obvezno pokojninsko ter invalidsko zavarovane iz naslova opravljanja samostojne gospodarske ali poklicne dejavnosti ali so uveljavile izvzem iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, plačujejo pavšalni prispevek za zdravstveno zavarovanje. Te osebe so zavarovane za poškodbe pri delu in poklicne bolezni na podlagi 10. točke 17. člena ZZVZZ. Višina tega prispevka je določena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 76/2008, 47/2010, 62/2010, v nadaljevanju ZZVZZ-K) od 1. januarja 2008 dalje, in sicer v znesku 0,30 % povprečne bruto plače za mesec oktober. Pavšalni prispevek osebe plačujejo mesečno, in to za obdobje celotnega koledarskega leta. Zavezanci navedeni prispevek plačujejo mesečno in ne glede na dejansko število dni opravljanja dejavnosti.

2.3 Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih

Po 4. točki 6. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Ur. l. RS, št. 110/2006-UPB2, 114/2006, 122/2007, 10/2008, 62/2010, v nadaljevanju ZSDP) so zavarovanci za starševsko varstvo osebe, ki na območju RS samostojno opravljajo pridobitno ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic.

2.4 Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

Zavarovanje za primer brezposelnosti je urejeno v prvi alineji 15. člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. l. RS, št. 107/2006-UPB1, 114/2006, 59/2007, 63/2007, 51/2010, 80/2010, v nadaljevanju ZZZPB). Zakon določa, da se

za primer brezposelnosti lahko zavarujejo samostojni podjetniki, osebe, ki samostojno, z lastnim delom, kot edini in glavni poklic opravljajo pridobitno dejavnost. Zavarovanje za primer brezposelnosti po ZZZPB je prostovoljno, vendar se v praksi ta prispevek pobira skupaj z ostalimi prispevki, saj pri prijavi v zavarovanje ni predvidena možnost zavarovanca za zavarovanje brez zavarovanja za primer brezposelnosti.

2.5 Zakon o prispevkih za socialno varnost

Zakon o prispevkih za socialno varnost (Ur. l. RS, št. 5/1996, 18/1996, 34/1996, 87/1997, 3/1998, 106/1999, 81/2000, 97/2001, 62/2010, v nadaljevanju ZPSVZ) v 4. členu samozaposlene opredeljuje kot zavezance, ki nimajo plač.

Po 4. in 6. členu ZPSVZ so zavezanci, ki nimajo plač, sami dolžni plačevati prispevke delojemalca in delodajalca. Prispevke plačujejo do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Stopnje prispevkov za socialno varnost so določene v členih 8–14 ZPSVZ.

2.6 Sklep o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja

Osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, plačujejo poleg pavšalnega prispevka za zdravstveno zavarovanje tudi pavšal za pokojninsko in invalidsko zavarovanja. To so osebe, ki so vpisane v razvid s. p. p. oziroma v drugi predpisani register in niso zavarovane po 15. členu ZPIZ-1. Pavšal je določen na podlagi Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja (Ur. l. RS, št. 111/2000, 17/2002, 22/2002, 19/2003, 17/2004, 17/2005, 23/2006, 23/2007, 21/2008, 111/2008, 19/2009, 24/2010, 17/2011, 19/2012). Pavšal se spreminja enkrat letno na podlagi spremembe navedenega sklepa. Po VII. točki tega sklepa zavezanci, ki dejavnost opravljajo kot postranski poklic, plačujejo pavšalni prispevek v mesečnem znesku. Zavezanci za mesec, v katerem opravljajo dejavnost 15 dni ali manj, plačajo le polovico navedenega zneska.

3 RAZDELITEV SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV POSAMEZNIKOV IN DRUGIH ZASEBNIKOV

3.1 Razdelitev z vidika obdavčitve

46. člen Zakona o dohodnini (Ur. l. RS, št. 13/2011-UPB7, 9/2012, v nadaljevanju ZDoh-2) določa dohodek iz dejavnosti kot dohodek, dosežen z neodvisnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti. Opravljanje dejavnosti pomeni opravljanje vsake podjetniške, kmetijske ali gozdarske dejavnosti, poklicne dejavnosti ali druge neodvisne samostojne dejavnosti. Ne glede na ta člen se za dohodek iz dejavnosti ne šteje dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, določen v III.4. poglavju ZDoh-2, razen če se davčna osnova od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske

dejavnosti ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov ter odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov. Ne glede na ta člen se za dohodek iz dejavnosti ne šteje dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice, določen v III.5. poglavju ZDoh-2, če ga ne dosega fizična oseba v okviru svojega organiziranega podjetja oziroma organizirane dejavnosti.

Davčna osnova od dohodka iz dejavnosti se lahko ugotavlja z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov ali z upoštevanjem normiranih odhodkov. Ne glede na to pa lahko opravljajo tako eni kot drugi dejavnost kot edini in glavni poklic ali kot postranski poklic.

3.1.1 Zavezanci, ki ugotavljajo dohodek na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Za ugotavljanje prihodkov in odhodkov se poleg ZDoh-2 uporablja tudi Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Ur. l. RS, št. 117/2006, 90/2007, 56/2008, 76/2008, 92/2008, 5/2009, 96/2009, 43/2010, 59/2011, v nadaljevanju ZDDPO-2). Po določilih tega zakona se pri ugotavljanju dobička priznavajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov, je davčna osnova dobiček, ki se ugotovi tako, da se od prihodkov, ustvarjenih v koledarskem letu, odštejejo odhodki.

Do 31. marca tekočega leta morajo zavezanci predložiti obrazec davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti za preteklo leto, v katerega vpišejo vse prihodke in odhodke. V davčnem obračunu lahko uveljavljajo davčne olajšave skladno z ZDoh-2. Od tako ugotovljene davčne osnove oziroma dobička morajo zavezanci plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti, in to glede na stopnjo dohodnine iz davčne lestvice. Zavezanci lahko pod določenimi pogoji upoštevajo tudi splošno olajšavo, dodatno splošno olajšavo in posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane.

Na podlagi davčnega obračuna se določi tudi predhodna akontacija dohodnine, ki se v tekočem letu plačuje v mesečnih obrokih, če znesek predhodne akontacije presega 400 EUR, ali trimesečnih obrokih, če zneska 400 EUR ne presega.

3.1.2 Zavezanci, ki ugotavljajo dohodek na podlagi normiranih stroškov in normiranih odhodkov

Za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov se lahko odločijo zavezanci, ki kumulativno izpolnjujejo pogoje (začetniki le prvi in tretji pogoj), kot so:

- niso dolžni voditi poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih;
- prihodki iz dejavnosti zadnjih zaporednih 12 mesecev ne presegajo 42.000 EUR;
- ne zaposlujejo delavcev.

Potrdilo o ugotavljanju davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov zavezancem, ki začnejo dejavnost opravljati na novo, davčni organ izda v roku 15 dni od vpisa v davčni register. Zavezancem, ki že opravljajo dejavnost, davčni organ izda potrdilo do konca decembra davčnega leta, v katerem je bila zahteva podana. Predhodno davčni organ povabi obstoječe zavezance – normirance, ki izpolnjujejo pogoje, k vložitvi zahtevka za izdajo potrdila.

Na podlagi 59. člena ZDoh-2 je stopnja normiranih odhodkov določena v višini 25 %. Za zavezance, ki dosegajo dohodke z opravljanjem kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti na kmetiji, z izdelavo in prodajo izdelkov domače ter umetnostne obrti, pa je ta stopnja določena v višini 70 %. Enaka stopnja velja tudi za dohodke, dosežene s proizvodnjo električne energije iz mikrosoproizvodnje in naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, katerih nazivna moč ne presega 50 kW, kar določa 49. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona (Ur. l. RS, št. 70/2008, 37/2011, v nadaljevanju EZ-C).

Glede na to, kdo izplača dohodek in izračuna oziroma ugotovi akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti, ločimo:

- dohodek izplača in akontacijo dohodnine izračuna plačnik davka kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja – obračun REK-2. Kdo je plačnik davka, določa 58. člen Zakona o davčnem postopku (Ur. l. RS, št. 13/2011-UPB4, v nadaljevanju ZDavP-2). Pravna oseba oziroma združenje oseb, vključno z družbo civilnega prava po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, s. p. p. ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, se šteje za plačnika davka, če je v skladu z zakonom o obdavčenju rezident ali nerezident RS in če hkrati oseba, ki v svoje breme izplača dohodek, od katerega se v skladu s tem zakonom in zakonom o obdavčenju izračunava akontacija dohodnine, odteguje in plačuje davčni odtegljaj;
- dohodek izplača oseba, ki ni plačnik davka. V tem primeru mora davčni zavezanec davčnemu organu predložiti davčno napoved do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje. Davčni organ na podlagi napovedi zavezanca izda v 15 dneh od dneva vložitve napovedi odločbo o višini akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

3.2 Razdelitev po definiciji poklica

Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, oziroma davčni zavezanci, ki so lahko obdavčeni po dejanskih ali normiranih stroških, skladno z zakonodajo lahko opravljajo dejavnost kot edini in glavni poklic ali kot postranski poklic. Od tega je odvisno, koliko in katere prispevke so dolžni plačevati. Lahko pa so tudi izvzeti iz zavarovanja. Kot je razvidno iz predhodnih poglavij, definicija edinega in glavnega poklica po predpisih zdravstvenega zavarovanja

določa širši krog obvezno zavarovanih samozaposlenih oseb kot definicija po predpisih pokojninskega ter invalidskega zavarovanja.

Posebno kategorijo predstavljajo kmetje in člani kmečkih gospodarstev ter druge osebe, ki v RS samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic. Ti se skladno s 16. členom ZPIZ-1 obvezno zavarujejo, če ob vložitvi prijave niso mlajši od 15 let in imajo zdravstveno sposobnost za opravljanje kmetijske dejavnosti, ki jo ugotavlja služba medicine dela, in na zavarovanega člana dosegajo najmanj tolikšen katastrski dohodek ali drugi dohodek kmečkega gospodarstva, ki ustreza znesku minimalne plače. Če navedenega dohodka ne dosegajo, se lahko te osebe v skladu s 6. alinejo 1. odstavka 34. člena ZPIZ-1 v času, ko opravljajo samostojno kmetijsko dejavnost, prostovoljno vključijo v zavarovanje, če so dopolnili 15 let starosti in niso obvezno zavarovani po tem zakonu.

Prva kategorija zavarovancev plačuje prispevke za socialno varnost od zavarovalne osnove, določene v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki ne more biti nižja od minimalne plače. Druga kategorija zavarovancev pa plačuje prispevke od osnove, ki si jo sami izberejo, vendar najmanj od zneska najnižje pokojninske osnove, povečane za davke in prispevke.

3.2.1 Zavarovanci, ki opravljajo dejavnost kot edini in glavni poklic

Kot samozaposlene se zavarujejo osebe, ki kot svoj edini in glavni poklic v RS opravljajo dejavnost ter so v skladu s posebnimi predpisi vpisane v predpisani statusni register. To so s. p. p., samostojni odvetniki, samostojni notarji, samostojni zdravstveni delavci, zasebni lekarnarji, zasebni visokošolski učitelji, samozaposleni v kulturi, novinarstvu, poklicni športniki, duhovniki, drugi zavezanci, ki opravljajo versko službo, in drugi.

Šifre zavarovalnih podlag so določene s Pravilnikom o obrazcih prijav podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. l. RS, št. 37/2011).

Obvezno zavarovanje traja od dneva vpisa do dneva izbrisa iz registra oziroma od dneva začetka do dneva prenehanja opravljanja dejavnosti.

3.2.1.1 Zavarovalne podlage 005, 019 in 027

Za samozaposlene osebe, ki opravljajo dejavnost in jih uvrščamo v zavarovalne podlage 005, 019 in 027, je obvezno obračunavanje in plačevanje vseh prispevkov za socialno varnost. Zavarovanci obračunavajo in plačujejo prispevek za pokojninsko ter invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in zavarovanje za starševsko varstvo. Osnova, od katere obračunajo in plačajo prispevke, se določa na podlagi razvrščanja v zavarovalne osnove, in sicer glede na doseženi dobiček zavarovancev. Ob vstopu v

zavarovanje predstavlja osnovo najmanj minimalna plača. Zanje je obvezna oddaja obračuna prispevkov za socialno varnost (v nadaljevanju OPSVZ) do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Pod šifro 005 se uvrščajo s. p. p., pod šifro 019 samostojni poklici oseb, ki na območju RS samostojno opravljajo poklicno dejavnost, pod šifro 027 pa vrhunski športniki in vrhunski šahisti – člani telesnokulturnih organizacij v RS, ki niso zavarovani iz drugega naslova.

3.2.1.2 Zavarovalna podlaga 104

Zaradi nove definicije edinega in glavnega poklica po pravilih zdravstvenega zavarovanja se od 14. februarja 2009 uporablja zavarovalna podlaga 104. Vanjo so vključene osebe, ki na območju RS opravljajo samostojno gospodarsko ali poklicno dejavnost in niso obvezno pokojninsko ter invalidsko zavarovane. Sem sodijo osebe na šolanju, osebe v delovnem razmerju za več kot polovični, vendar manj kot polni delovni čas in ne bodo obvezno pokojninsko ter invalidsko zavarovane iz naslova opravljanja samostojne gospodarske ali poklicne dejavnosti, in osebe, ki bodo uveljavile izvzem iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Te osebe ostanejo zavarovanci za posebne primere po ZPIZ-1 in plačujejo mesečni pavšalni znesek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Zavarovanci pa obračunavajo in plačujejo tudi prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje, in sicer prispevek zavarovanca, delodajalca in prispevek za poškodbo pri delu. Osnova, od katere obračunajo in plačajo prispevek, se glede na doseženi dobiček zavarovancev določa na podlagi razvrščanja v zavarovalne osnove. Ob vstopu v zavarovanje predstavlja osnovo najmanj minimalna plača. Tudi zanje je obvezna oddaja obračuna OPSVZ do 15. dne v mesecu za pretekli mesec.

3.2.1.3 Zavarovalna podlaga 101

V podlago zavarovanja 101 uvrščamo osebe, ki na območju RS opravljajo pridobitno ali poklicno dejavnost po nastanku invalidnosti I. kategorije. Odločbo o invalidnosti izda ZPIZS. Zavarovanci obračunavajo in plačujejo le obvezni prispevek za pokojninsko ter invalidsko zavarovanje.

3.2.2 Zavarovanci, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic

Večina zavezancev opravlja dejavnost kot edini in glavni poklic ter so obvezno vključeni v sistem socialnega zavarovanja. Za zavezance, ki opravljajo dejavnost in so hkrati v delovnem razmerju pri drugem delodajalcu ali hkrati opravljajo drugo dejavnost, na podlagi katere so zavarovani, pravimo, da opravljajo dejavnost kot postranski poklic. Zavarovalna podlaga je za te zavarovance določena pod šifro 50. Obračuna OPSVZ ne oddajajo, dolžni pa so do 15. dne v mesecu za pretekli mesec plačati:

- pavšal za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki je določen na podlagi Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja. Pavšal se spreminja enkrat letno na podlagi spremembe sklepa. Mesečni znesek pavšalnega prispevka je od 1. aprila 2008 do 31. marca 2009 znašal 27,08 EUR, od 1. aprila 2009 do 31. marca 2010 29,33 EUR, od 1. aprila 2011 dalje pa znaša 31,51 EUR. Za mesec, v katerem opravljajo zavezanci dejavnost manj kot 15 dni, plačajo le polovico predpisanega zneska. Posebnost velja za osebe, ki so vpisane v PRS kot sobodajalci in opravljajo dejavnost le občasno, največ do pet mesecev v koledarskem letu. Te osebe od 1. aprila 2009 dalje plačajo prispevek v letnem znesku 146,64 EUR ali pa mesečno plačujejo prispevek v znesku 12,22 EUR;
- pavšal za zdravstveno zavarovanje, ki je določen na podlagi ZZVZZ-K, od 1. januarja 2008 dalje v znesku 0,30 % povprečne bruto plače za mesec oktober. Mesečni znesek pavšalnega prispevka je od 1. januarja do 31. decembra 2009 znašal 4,27 EUR, od 1. januarja do 31. decembra 2010 4,34 EUR, od 1. januarja do 31. decembra 2011 pa 4,46 EUR. V tej višini se pavšalni prispevek plačuje mesečno, in sicer za obdobje celotnega koledarskega leta. Zavezanci ga plačujejo v celoti, in to ne glede na dejansko število dni opravljanja dejavnosti v mesecu.

Zavarovanje za posebne primere zavarovanja traja od dneva vpisa do dneva izbrisa iz registra oziroma od dneva začetka do dneva prenehanja opravljanja dejavnosti.

3.2.3 Izvzem iz zavarovanja

ZPIZ-1 v 18. členu določa izvzem iz zavarovanja samozaposlenih oseb, ki pomeni možnost samozaposlene osebe, da v obvezno zavarovanje ni vključena, v naslednjih primerih:

- izvzem na podlagi nizkega dobička iz dejavnosti – prvi odstavek 18. člena ZPIZ-1 – je možen, če dobiček iz dejavnosti samozaposlenega v obdobju zadnjih treh let, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje in znižanje ter povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih, skladno z zakonom o dohodnini, dosežen v posameznem letu in ugotovljen na podlagi odločbe davčnega urada, ne presega letnega zneska minimalne plače v tem letu. Ali zavezanec izpolnjuje pogoje za odjavo iz zavarovanja na podlagi navedene določbe, se ugotavlja na prijavno-odjavni službi ZZZS. Zavezanec mora predložiti potrdilo o dobičku iz dejavnosti za pretekla tri leta. Potrdilo se izdaja na podlagi ugotovljenega zneska razlike med davčno priznanimi prihodki in odhodki, brez znižanj in povečanj davčne osnove (razen razlike v obrestih), kateremu se prištejejo prispevki za socialno varnost, ki so bili obračunani, in to ne gleda na plačilo;
- izvzem iz zavarovanja za samozaposlenega, ki je upokojen – drugi odstavek 18. člena ZPIZ-1 – je možen za zavezanca, ki je pridobil pravico do pokojnine. Zavezanec lahko ostane v statusu s. p. p. oziroma drugega zasebnika brez vpliva na uveljavitev pokojnine, če je izpolnil pogoje za pridobitev pokojnine in starost 63 let za moške oziroma 61 let za

ženske ter ne opravlja dejavnosti z osebnim delom, ker ima zaposlenega vsaj enega delavca za opravljanje te dejavnosti, ali je do uveljavitve pravice do pokojnine opravljal isto dejavnost v enakem obsegu, vendar je bil zavarovan na podlagi delovnega razmerja. Zavezanec, ki je pred upokojitvijo dejavnost opravljal kot postranski poklic, to dejavnost lahko obdrži tudi po upokojitvi, ne da bi bil s tem tudi obvezno zavarovan po 15. členu ZPIZ-1, ima pa obveznost plačila pavšalnih prispevkov za pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje.

Tabela 1: Prikaz oseb, ki ne opravljajo dejavnosti kot edini in glavni poklic, ter pregled njihovih obveznosti

Izvem iz zavarovanja osebe po 18. členu ZPIZ-1	
1.- na podlagi nizkega dobička	– pavšal za PIZ – prispevek za ZZ po podlagi 104
2.- upokojenci – zaposlujejo delavca za polni delovni čas	– ne plačujejo prispevkov
3.- upokojenci – pred upokojitvijo so opravljali dejavnost kot postranski poklic	– pavšal PIZ – pavšal ZZ
Oseba ne opravlja dejavnosti kot edini in glavni poklic	
1.- oseba je hkrati na šolanju	– pavšal za PIZ – prispevek za ZZ po podlagi 104
2.- oseba je hkrati zaposlena za več kot polovični in manj kot polni delovni čas (od 21 do 39 ur)	– pavšal za PIZ – prispevek za ZZ za razliko do polnega delovnega časa po podlagi 104 – (lahko tudi vsi prispevki po podlagi 005)
3.- oseba je hkrati zaposlena za polni delovni čas	– pavšal za PIZ – pavšal za ZZ

4 OBVEZNOSTI ZAVEZANCEV, KI OPRAVLJAJO DEJAVNOST KOT EDINI IN GLAVNI POKLIC, NADZOR S STRANI DAVČNE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE TER POSREDOVANJE PODATKOV DRUGIM UPORABNIKOM

4.1 Predlaganje obračunov prispevkov za socialno varnost

Po tretjem odstavku 23. člena Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Ur. l. RS, št. 81/2000, 111/2007, 25/2011, v nadaljevanju ZMEPIZ) samozaposleni zavarovanci sami vložijo prijavo v zavarovanje pri pristojni enoti ZZZS. Zavezanci tej enoti predložijo tudi prijavo sprememb podatkov oziroma sprememb med zavarovanjem. Prijave podatkov zavezanci sporočajo na obrazcih M-1, M-2, M-3, M3A in M-DČ, ki so predpisani na podlagi Pravilnika o obrazcih prijav podatkov o

pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo in zavarovanju za primer brezposelnosti in o sklenitvi delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 42/2005, 121/2005, 75/2008, 12/2009, 37/2011, 57/2011). Izpolnjevanje pogojev za obvezno zavarovanje ugotavlja prijavno-odjavna služba ZZZZS. Pri postopku prijave v zavarovanje se zavarovanca evidentira s posebno šifro, ki pomeni podlago za zavarovanje in se vpiše v rubriko 20 na obrazcu M-1. Podatki, ki jih zavezanci za prijavo v zavarovanje sporočijo nosilcu zavarovanja, se vključujejo v enoten sistem skupaj z evidencami, vzpostavljenimi za nadzor nad plačevanjem in izterjavo prispevkov pri DURS. Prijavno-odjavna služba ZZZZS posreduje podatke DURS skladno s 25. členom ZMEPIZ.

Obračun prispevkov za samozaposlene zavarovance so dolžni predlagati zavezanci, ki so na podlagi 15. člena ZPIZ-1 obvezno zavarovani kot osebe, ki opravljajo dejavnost kot svoj edini ali glavni poklic v RS. V evidenco zavarovancev se ti zavezanci vpišejo z zavarovalno podlago 005, 019 ali 027.

Rok za predložitev obračuna prispevkov za socialno varnost je določen v drugem odstavku 16. člena ZPSV in v prvem odstavku 353. člena ZDavP-2. Po navedenih določbah so samozaposleni zavarovanci dolžni obračun prispevkov predložiti najpozneje do 15. v mesecu za pretekli mesec.

Obliko in vsebino obračuna prispevkov predpisuje minister, pristojen za finance, kot to izhaja iz prvega odstavka 352. člena ZDavP-2. V obračun prispevkov se vpišejo podatki, ki so resnični, popolni in pravilni glede na posamezen zakon o obdavčenju ter ne smejo spraviti v zmoto davčnega organa. Podatki so potrebni za izračun in nadzor pravilnosti izračuna prispevkov za socialno varnost.

4.1.1 Oddaja obrazca v papirni obliki

Pravilnik o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost (Ur. l. RS, št. 138/2006, 126/2008), določa vsebino in obliko obračuna prispevkov za socialno varnost za zasebnike – PSV št. 1. Pred sprejetjem omenjenega pravilnika oblika obračuna ni bila predpisana. Zavezanci so davčnemu organu predlagali podatke na različno oblikovanih obrazcih, ki so morali vsebovati podatke o zavezancu, zavarovalni osnovi, zneske posameznih prispevkov in znesek skupnih prispevkov.

Nov obrazec PSV št. 1 določa obliko in vsebino obračuna. Podatki o zavezancu vključujejo poleg imena in priimka ter davčne številke tudi sedež poslovanja, naslov bivališča, vrsto dejavnosti in polje za oznako zavezanca invalida nad predpisano kvoto ter na podlagi odločbe Sklada RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov. Osnove za obračun prispevkov so razdeljene na zavarovalno osnovo za redno delo, zadržanost od dela v breme zavezanca in zadržanost od dela, ki ni v breme zavezanca. Prispevki za socialno varnost so razvrščeni na prispevke za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevke za obvezno

zdravstveno zavarovanje ter druge prispevke. Obrazec se uporablja za obračune prispevkov za obdobja od vključno decembra 2008.

Slika 2: Obračun prispevkov za socialno varnost za zasebnike

PRILOGA 1

**OBRAČUN PRISPEVKOV ZA SOCIALNO VARNOST ZA ZASEBNIKE
ZA MESEC**

A. PODATKI O ZAVEZANCU		
1.	Ime in priimek	Davčna številka
2.	Sedež poslovanja	telefon:
3.	Naslov bivališča	
4.	Vrsta dejavnosti	
5.	☐	zavezanec je invalid nad predpisano kvoto in <u>na podlagi odločbe</u> Sklada RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov uveljavlja oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (označiti z X)

zneski v EUR s centi

B. OSNOVE ZA OBRAČUN PRISPEVKOV		ŠTEVILO UR	ZAVAROVALNA OSNOVA
1.	Redno delo		
2.	Zadržanost od dela – v breme zavezanca		
3.	Zadržanost od dela – ni v breme zavezanca		
4.	SKUPAJ		

C. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST		STOPNJA	ZNESEK
1.	Prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje		
1.1	Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zavarovanca in delodajalca	24,35 %	
1.2	Prispevek za zavarovalno dobo, ki šteje s povečanjem		
1.3	SKUPAJ (1.1 + 1.2)		
2.	Prispevki za obvezno zdravstveno zavarovanje		
2.1	Prispevki za primer bolezni in poškodbe izven dela (zavarovanca in delodajalca)	12,92 %	
2.2	Prispevek za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni	0,53 %	
2.3	SKUPAJ (2.1 + 2.2)		
3.	Drugi prispevki		
3.1	Prispevki za starševsko varstvo (zavarovanca in delodajalca)	0,20 %	
3.2	Prispevki za zaposlovanje (zavarovanca in delodajalca)	0,20 %	
3.3	SKUPAJ (3.1 + 3.2)		
4.	SKUPAJ (1.3 + 2.3 + 3.3)		

V....., dne.....

.....
(podpis zavezanca/-ke)

MF-DURS obr. PSV št. 1

Vir: Pravilnik o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost, U. l. RS, št. 138/2006, Priloga 1.

4.1.2 Oddaja obrazca prek sistema eDavki

S spremembo Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost je bil v Uradnem listu RS, št. 126/2008, dne 31. 12. 2008 objavljen nov obračun prispevkov za socialno varnost za zasebnike – OPSVZ. Nov obrazec se davčnemu organu predlaga v elektronski obliki, po sistemu eDavki, ki predstavlja za davčne zavezance elektronsko vložišče.

Elektronsko poslovanje z DURS poteka prek spletnega servisa eDavki. Spletne storitve sistema omogočajo avtomatsko povezovanje sistema z informacijskimi sistemi, ki jih uporabljajo zavezanci oziroma njihovi računovodski servisi. Za uporabo se potrebuje računalnik s primerno opremo, dostop do interneta in katero koli kvalificirano digitalno potrdilo, izdano v RS.

Novi obrazec je vsebinsko širši in vsebuje dodatna polja. Podatki o zavezancu dodatno vključujejo natančno obdobje obračuna v obliki DD/MM do DD/MM, šifro pristojnega davčnega urada, tedenski sklad ur zavezanca in polje za oznako zavezanca, ki ima pravico do plačila prispevkov iz državnega proračuna. Osnove za obračun prispevkov so dopolnjene s podatkom o mesečni osnovi za polni delovni čas, z očetovskim dopustom brez pravice do nadomestila in s podatkom o invalidnosti s pravico do dela s skrajšanim delovnim časom. Prispevki za socialno varnost so ločeni na prispevke zavarovanca in prispevke delodajalca ter na obračunani znesek prispevkov in znesek prispevkov za plačilo. Obrazec se uporablja za obračune prispevkov za obdobja od vključno januarja 2009.

Slika 3: Obračun prispevkov za socialno varnost za zasebnike

PRILOGA 1

**OBRAČUN PRISPEVKOV ZA SOCIALNO VARNOST ZA ZASEBNIKE
ZA MESEC**

Obračun za obdobje:	001 od:	001a do:
002 Razlog za krajše obdobje:	☐ prijava	☐ odjava

A. PODATKI O ZAVEZANCU

010	Priimek	020 Davčna številka
015	Ime	
030	Sedež dejavnosti	030a telefon:
040	Naslov bivališča	
050	Šifra pristojnega davčnega organa	
060	Tedenski sklad ur zavezanca	
070	☐ Zavezanec na podlagi odločbe Sklada RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov uveljavlja oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	
080	☐ Zavezanec ima pravico do plačila prispevkov iz državnega proračuna	
090	☐ Zavezanec je bil zadržan od dela Prvi dan zadržanosti: od Zadržanost za polni delovni čas: od do Zadržanost za krajši delovni čas: od do Razlog zadržanosti: ☐ Invalidnost: ☐	

zneski v EUR s centi

B. OSNOVE ZA OBRAČUN PRISPEVKOV

		ŠTEVILO UR	ZAVAROVALNA OSNOVA
110	Mesečna osnova za polni delovni čas		
120	Redno delo		
130	Zadržanost od dela – v breme zavezanca		
140	Zadržanost od dela – ni v breme zavezanca		
150	Očtovski dopust brez pravice do nadomestila		
160	Invalid s pravico do dela s skrajšanim del. časom		
170	SKUPAJ		

C. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

	Stopnja	Obračunani znesek	Znesek za plačilo
210	Prispevek zavarovanca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje		
220	Prispevek delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje		
230	Prispevek za zavarovalno dobo, ki šteje s povečanjem		
240	Skupaj prispevki za PIZ		
310	Prispevek zavarovanca za primer bolezni in poškodbe izven dela		
320	Prispevek delodajalca za primer bolezni in poškodbe izven dela		
330	Prispevek za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni		
340	Skupaj prispevki za ZZ		
410	Prispevek zavarovanca za starševsko varstvo		
420	Prispevek delodajalca za starševsko varstvo		
430	Prispevek zavarovanca za zaposlovanje		
440	Prispevek delodajalca za zaposlovanje		
450	Skupaj prispevki za starš. varstvo in zaposl.		
500	Prispevki skupaj		

Vir: Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost, Ur. l. RS, št. 126/2008, Priloga 1.

4.1.3 Nadzor s strani davčnega organa in sankcioniranje

Davčna uprava opravlja nadzor nad obračunavanjem prispevkov za socialno varnost v sektorju za kontrolo in odmero. Vsi samozaposleni zavezanci, ki so skladno s predpisi davčnemu organu dolžni predložiti obračun prispevkov, le-tega od 1. februarja 2009 oddajajo prek sistema eDavki. Izjema velja za verske delavce, ki predlagajo obračune še naprej v papirni obliki, in za zavezance, ki oddajajo obračun prispevkov ali popravke obračunov za obdobja pred januarjem 2009. Tudi za samostojne kulturne delavce velja, da oddajajo obračune prispevkov v elektronski obliki, in to ne glede na to, da zanje prispevke za socialno varnost v celoti plača država.

Prva računska in logična kontrola se opravi že v sistemu eDavki. Naknadni nadzor se opravi na podlagi izpisov iz sistema DP1 in prek kontrole bolniških listov.

Aplikativni sistem DP1 je skupek več kot 2.000 programov, ki podpirajo procese odmere in kontrole obračuna dajatev fizičnih oseb. Sistem DP1 je povezan z drugimi notranjimi in zunanjimi sistemi, s katerimi poteka dnevna izmenjava podatkov.

Po izvedbi predpisanih obdelav program pripravi izpise za:

- zavezance, ki so na podlagi odločbe Sklada RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov uveljavljali oprostitev plačila prispevkov za PIZ;
- zavezance, ki so na obračunu prispevkov izkazali nižjo višino zavarovalne osnove od zavarovane osnove, ki jim je bila določena na podlagi obračuna davka od dohodka iz dejavnosti ali odločbe o odmeri dohodnine;
- zavezance, ki ne predlagajo obračunov prispevkov.

Kontrolor preveri ustreznost oziroma pravilnost vpisanih podatkov, napravi uradni zaznamek ali pozove zavezanca k predložitvi popravka obračuna prispevkov za socialno varnost oziroma odločbe Sklada RS. Zavezanca, ki obračuna prispevkov ni oddal, se pozove k predložitvi. Če se na poziv k predložitvi ne odzove, se zavezancu izda odločba, s katero se mu odmerijo prispevki, ki jih je dolžan plačati skladno z njegovo veljavno zavarovalno osnovo. Zavezanec se sankcionira za storjeni prekršek. Postopek vodi pravna služba.

S pomočjo kontrole bolniških listov kontrolor preveri, ali je zavezanec pravilno vpisal začetek odsotnosti z dela, podatke o zadržanosti z dela, število ur odsotnosti z dela in ali je pravilno obračunal prispevke za socialno varnost. Kontrola se opravi prek skrbniškega modula. O pravilnosti se naredi uradni zaznamek, v primeru, da prispevki niso pravilno obračunani, pa se zavezanca pozove k predložitvi popravka obračuna.

4.2 Plačilo prispevkov

Plačani davki in prispevki ter druge obvezne dajatve, za katere je skrbnik in nadzornik davčna uprava, so prihodki proračuna države, proračunov občin, ZZZS in ZPIZS.

Stopnje prispevkov za socialno varnost in prispevkov za zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem, so določene v členih 8–14 ZPSV.

Tabela 2: Stopnje prispevkov za socialno varnost

	Prispevek delojemalca	Prispevek delodajalca
Za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50 %	8,85 %
Za zdravstveno zavarovanje	6,36 %	6,56 %
Za starševsko varstvo	0,10 %	0,10 %
Za zaposlovanje	0,14 %	0,06 %
Za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	/	0,53 %
Skupaj	22,10 %	16,10 %

Vir: Zakon o prispevkih za socialno varnost, Ur. l. RS, št. 5/1996, III.1. ,2. ,3. in 4.

Tabela 3: Prispevki za zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem

Povečanja	Stopnja
Iz 12 na 14 mesecev	4,20 %
Iz 12 na 15 mesecev	6,25 %
Iz 12 na 16 mesecev	8,40 %
Iz 12 na 17 mesecev	10,55 %
Iz 12 na 18 mesecev	12,60 %

Vir: Zakon o prispevkih za socialno varnost, Ur. l. RS, št. 5/1996, III.1.

Zavezanci, ki nimajo plač, so sami dolžni plačevati prispevke delojemalca in delodajalca do 15. dne v mesecu za pretekli mesec.

4.2.1 Vplačilni računi

Zavezanci plačajo davke, prispevke in druge obvezne dajatve v skladu s Pravilnikom o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Ur. l. RS, št. 141/2004, 106/2005, 120/2005, 72/2006, 117/2006) na račune, ki so odprti pri Banki Slovenije. Računi so na podlagi zakona, ki ureja javne finance, odprti kot podračuni v sistemih enotnih zakladniških računov države in občin. Vodi jih Uprava Republike Slovenije

za javna plačila. V sistemu enotnih zakladniških računov države so na podlagi zakona, ki ureja javne finance, odprti tudi podračuni ZZZS in ZPIZS.

Pravilnik o podračunih v skladu z zakonom, ki ureja plačilni promet, poleg podračunov predpisuje tudi druge obvezne podatke, ki morajo biti vpisani na nalogu za plačilo. Pri plačilu davčnih in drugih obveznih dajatev se uporablja več vrst plačilnih instrumentov ter različne tehnike plačevanja, kot sta papirna in elektronska oblika.

Samozaposleni zavezanci, ki sodijo v pristojnost Davčnega urada Hrastnik (v nadaljevanju DU Hrastnik), so do 1. oktobra 2011 plačevali obvezne prispevke za socialno zavarovanje na podračun davčnega urada: 01100-8461501026. Kontni načrt davčne uprave je določal za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje konto 2021, za prispevke za zdravstveno zavarovanje konto 2022 in za prispevke za starševsko varstvo in zaposlovanje konto 2020. Predpisane številke kontov so štirimestne, peta številka pa predstavlja kontrolno številko.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Ur. l. RS, št. 48/2011) uvaja nov način plačevanja davkov in prispevkov in drugih obveznih dajatev. Bistvena novost je zmanjšanje števila vplačilnih podračunov, na katere zavezanci za davek plačujejo svoje obveznosti. Od 1. oktobra 2011 dalje zavezanci svoje obveznosti plačajo na prehodne podračune po vrstah javnofinančnih blagajn, in sicer:

- podračun proračuna države;
- podračun ZPIZ;
- podračun ZZZS;
- podračun občin.

Nespremenjeni ostajajo podračuni za plačilo koncesijskih dajatev od posebnih iger na srečo in pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest.

Za pravilno plačevanje davkov morajo zavezanci poleg zneska na plačilnem nalogu izpolniti vse potrebne podatke v referenci za prejemnika sredstev. Splošna oblika zapisa sklica na številko odobritve po modelu 19:

19	xxxxxxxx - šššš
----	-----------------

Legenda:

- 19 – model, ki predpisuje kontrolo podatkov v polju sklicevanja na številko odobritve;
- xxxxxxxx – osemestna davčna številka zavezanca;
- šššš – šifra obvezne dajatve znotraj prehodnih podračunov.

4.2.2 Nadzor s strani davčnega organa in izterjava

Nadzor nad plačevanjem prispevkov za socialno varnost davčna uprava izvaja v sektorju za knjigovodstvo in izterjavo. Za obvladovanje davčnega dolga izvaja davčna služba potrebne ukrepe. Obstoječi računalniški sistem je bil dograjen za masovno in centralno tiskanje pisnih opominov ter sklepov o davčni izvršbi, kar je pripomoglo k večji učinkovitosti.

Samozaposleni zavezanci prispevke za socialno varnost plačujejo do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Zneski prispevkov se na knjigovodsko kartico zavezanca knjižijo v breme zavezanca na podlagi obračuna prispevkov. Obračune prispevkov so zavezanci dolžni oddati do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Zneski plačil prispevkov za socialno varnost se na knjigovodski kartici zavezanca knjižijo v dobro. Podatki bremenitev in plačil se pripravljajo in knjižijo dnevno v oddelku kontrole in odmere ter v oddelku knjigovodstva na davčnih uradih. V oddelku izterjave se z določenimi obdelavami periodično pripravljajo sezname zavezancev, ki imajo neporavnane davčne obveznosti. Za dolžnike se avtomatično pripravijo tudi pisni opomini, ki se lahko tiskajo lokalno na sedežu davčnega urada ali centralno. V primeru, da dolжник po prejemu opomina zapadlega davka ni plačal, davčni organ začne izvršbo z izdajo sklepa o davčni izvršbi. Davčni organ izda sklep na denarna sredstva, ki jih ima dolжник pri bankah in hranilnicah, na terjatve dolžnika, na denarne prejemke, na premičnine in tudi na vrednostne papirje.

Največ se opravi rubežev gotovine, sledi rubež motornih vozil, osnovnih sredstev, trgovskega blaga, vrednostnih papirjev in rubež drugih premičnin. Zarubljene predmete davčni organ proda na javni dražbi, in sicer z zbiranjem ponudb, z neposredno pogodbo ali s komisijsko pogodbo.

4.3 Posredovanje podatkov drugim uporabnikom

Davčna uprava posreduje podatke o prispevkih za socialno varnost samozaposlenih za namene uveljavljanja pravice do pokojnine ZPIZS. Podatke o dolžnikih, ki nimajo poravnanih obveznosti iz naslova prispevkov za zdravstveno zavarovanje, mesečno posreduje na ZZZS. Za potrebe uveljavljanja pravice do nadomestila davčna uprava potrjuje osnovo za nadomestilo na hrbtno stran obrazca BOL – Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela.

4.3.1 Posredovanje podatkov, potrebnih za odmero pokojnine na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

Skladno z 203. členom ZPIZ-1 se pokojninska doba, plača, vplačila prispevkov in druga dejstva, ki vplivajo na pridobitev in odmero pravic, upoštevajo pri uveljavljanju pravic iz obveznega zavarovanja po podatkih iz matične evidence o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega ter invalidskega zavarovanja. Podatke zagotavljajo delodajalci, samozaposleni, kmetje, vrhunski športniki in šahisti ter osebe, ki so prostovoljno vključene v zavarovanje,

zavod za zaposlovanje, ministrstvo, pristojno za pravosodje, ZZZS in DURS. Le ti so dolžni ZPIZS enkrat letno posredovati potrdilo o obračunanih in vplačanih prispevkih.

Na podlagi 32. člena ZMEPIZ za samozaposlene zavarovance DURS vlaga prijavo o osnovi, zavarovalni dobi v preteklem koledarskem letu, vplačanem prispevku in prijavo sprememb teh podatkov. Ta prijava se vlaga na obrazcu M-4, katerega oblika, vsebina in način posredovanja podatkov je predpisana v pravilniku o obrazcih M. Novela ZMEPIZ-A je s 1. januarjem 2009 predpisala izključno elektronsko posredovanje podatkov na obrazcu M-4, ki je vsebinsko bolj razčlenjen. DURS kot dajalec podatkov enkrat letno oziroma najkasneje do 30 aprila tekočega leta za preteklo leto posreduje podatke na ZPIZS.

4.3.2 Posredovanje podatkov o neplačnikih na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Na podlagi določbe 78.a člena ZZVZZ se samozaposlenim zavarovancem in kmetom ter njihovim družinskim članom v času, ko nimajo poravnanih obveznosti plačevanja prispevkov, zadržijo njihove pravice do zdravstvenih storitev in denarnih dajatev iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja. Uveljavljajo lahko le nujno zdravljenje. Podatke davčna uprava mesečno posreduje na ZZZS.

4.3.3 Potrjevanje Potrdila o upravičeni zadržanosti od dela

Osnova za nadomestilo za samozaposlene zavarovance je skladno s prvim odstavkom 31. člena ZZVZZ povprečna osnova za plačilo prispevkov v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela. Davčna uprava pri potrjevanju obrazca BOL (Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela) vpiše podatke o tej osnovi. Vpiše se leto, obdobje leta, skupna osnova za prispevek v tem letu in skupno število ur. Po določbi četrtega odstavka 31. člena ZZVZZ nadomestilo na more biti manjše od osnove, po kateri bi bil zavezanec v času zadržanosti od dela zavarovan. Zato se pri potrjevanju zavezančevega bolniškega lista vpiše tudi tako imenovani limit, ki ga predstavlja zavarovalna osnova za mesec zadržanosti, ki ostane na ravni preteklega meseca, in število ur v mesecu zadržanosti. Obrazci BOL se potrjujejo dnevno in posredujejo na ZZZS oziroma zavezancu.

5 PRIKAZ RAZVRŠČANJA SAMOZAPOSLENIH V ZAVAROVALNE OSNOVE

5.1 Pravna podlaga za razvrščanje

V skladu z drugo alinejo prvega odstavka 207. člena ZPIZ-1 je osnova za plačilo prispevkov za obvezno zavarovanje za samozaposlene zavarovalna osnova. Določitev zavarovalnih osnov je za samozaposlene zavarovance in za druge zavarovance, ki ne prejemajo plače, opredeljena

v 209. členu ZPIZ-1. S Pravilnikom o določanju zavarovalnih osnov in postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove (Ur. l. RS, št. 45/2000, 19/2002, 112/2002, 49/2006) pa je določitev zavarovalnih osnov podrobneje opredeljena.

V skladu s prvim odstavkom 209. člena ZPIZ-1 se zavarovalna osnova za samozaposlene in kmete določi glede na doseženi dobiček zavarovanca, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje in znižanje ter povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih, skladno z zakonom, ki ureja dohodnino. Uvrstitev v ustrezno zavarovalno osnovo se na določi na podlagi zadnje odmerne odločbe o davku iz dejavnosti oziroma zadnjega obračuna iz dejavnosti oziroma zadnje odločbe o odmeri dohodnine in glede na podatke o povprečni oziroma minimalni plači za leto, na katero se nanaša davek iz dejavnosti.

Skladno z 209. členom ZPIZ-1 se samozaposlenemu zavarovalna osnova določa v razponu osmih zavarovalnih razredov, v odvisnosti od višine dobička.

Tabela 4: Lestvica zavarovalnih osnov po 209. členu ZPIZ-1

Če znaša dosežena osnova za leto		znaša zavarovalna osnova najmanj
nad	do	
	100 % MPL	100 % MP
100 % MPL	100 % PPL	60 % PP
100 % PPL	150 % PPL	90 % PP
150 % PPL	200 % PPL	120 % PP
200 % PPL	250 % PPL	150 % PP
250 % PPL	300 % PPL	180 % PP
300 % PPL	350 % PPL	210 % PP
350 % PPL		240 % PP

Legenda:

- MPL – letna bruto minimalna plača,
- PPL – povprečna letna bruto plača po podatkih SURS,
- MP – bruto minimalna plača v mesecu, za katerega se plačujejo prispevki,
- PP – povprečna bruto plača v predpreteklem mesecu po podatkih SURS;

Vir: Zakon o prispevkih za socialno varnost, Ur. l. RS, št. 109/2006, 209. člen.

Če zavezanec v preteklem letu ni posloval v celotnem obdobju leta, se njegov dobiček pri razvrščanju v zavarovalno osnovo za tekoče leto določi tako, da se doseženi dobiček preračuna na letno raven. Pri določanju števila mesecev, na katere se nanaša dobiček, se upošteva število dni v začetnem mesecu. V primeru, da se poslovanje zavezanca nanaša na več kot 15 dni v začetnem mesecu, se začetni mesec šteje oziroma upošteva pri preračunu, sicer ne.

Zavarovanci se lahko zavarujejo tudi od zavarovalne osnove, ki presega znesek zavarovalne osnove, v katero je zavezanec uvrščen glede na ugotovljeni dobiček, vendar največ od zneska v višini 240 % povprečne letne bruto plače zaposlenih v RS za leto 2009.

Ob vstopu v zavarovanje kot samozaposlena oseba zavarovanec plačuje prispevke najmanj od zavarovalne osnove v višini minimalne plače. To velja tudi v primeru zavezancev, ki preidejo iz tako imenovane popoldanske v redno dejavnost.

Znižanje zavarovalne osnove je možno in ga lahko zavarovanec uveljavlja pri ZPIZS, če oceni, da zavarovalna osnova ne ustreza pričakovanemu poslovnemu izidu v tekočem letu. ZPIZS v postopku izda odločbo in jo posreduje davčnemu organu. Znižanje je mogoče največ do zneska 60 % povprečne plače in velja do nove razvrstitve oziroma dokler se zavezanec sam ne odloči za višjo zavarovalno osnovo.

5.2 Lestvica zavarovalnih osnov za leto 2010

Skladno z zneskom letne minimalna plače za leto 2009, ki znaša 7.111,48 EUR, in zneskom povprečne letne bruto plače zaposlenih v RS za leto 2009, ki znaša 17.267,52 EUR, je določena lestvica zavarovalnih osnov za leto 2010. Zavezanci so dolžni znesek zavarovalne osnove v navedeni višini prvič upoštevati za mesec april 2010. To je mesec po mesecu, v katerem je bil predložen davčni obračun davčnemu organu.

Tabela 5: Lestvica zavarovalnih osnov za leto 2010

Če znaša dosežena osnova za leto 2009 (v EUR)		znaša zavarovalna osnova najmanj	Letna zavarovalna osnova izračunana na podlagi podatka za mesec junij 2010 ¹ (v EUR) nad
nad	do		
	7.111,48	100 % minimalne plače	8.809,80
7.111,48	17.267,52	60 % povprečne plače	10.680,72
17.267,52	25.901,28	90 % povprečne plače	16.021,20
25.901,28	34.535,04	120 % povprečne plače	21.361,56
34.535,04	43.168,80	150 % povprečne plače	26.701,92
43.168,80	51.802,56	180 % povprečne plače	32.042,28
51.802,56	60.436,32	210 % povprečne plače	37.382,64
60.436,32		240 % povprečne plače	42.723,12

Vir: Obvestilo o uvrstitvi v zavarovalno osnovo št. 425-7/2010, 2010, str. 1.

¹ Letna zavarovalna osnova je izračunana na podlagi podatkov po posameznih razredih za mesec junij 2010, pomnoženih s številom mesecev v letu.

5.3 Določitev dobička za uvrstitev v zavarovalno osnovo

Dobiček za uvrstitev v zavarovalno osnovo se za zavezance, ki ugotavljajo dejanske odhodke, ugotovi na podlagi davčnega obračuna ali na podlagi odločbe davčnega organa, izdane v postopku davčnega nadzora.

Davčni obračun so zavezanci dolžni predložiti do 31. marca tekočega leta za preteklo leto. Prvič so dolžni obračunati in plačati prispevke za socialno varnost od nove zavarovalne osnove za april najkasneje do 15. maja v tekočem letu. Davčni organ obvesti zavezance o višini nove zavarovalne osnove vsaj 10 dni pred prvim obračunom prispevkov za socialno varnost po novi zavarovalni osnovi.

Če zavezanci zamudijo zakonsko predpisani rok za predložitev davčnega obračuna, le-tega predložijo na podlagi samoprijave. Tudi ti zavezanci so dolžni prvič obračunati in plačati prispevke za socialno varnost od nove zavarovalne osnove za mesec, ki sledi mesecu, v katerem so predložili davčni obračun.

Za zavezance, ki jim je bila izdana odločba v postopku davčnega nadzora, velja, da se jim določi plačilo prispevkov za socialno varnost od nove zavarovalne osnove. Istočasno se jim poračuna plačilo prispevkov za nazaj. Plačilo prispevkov od nove zavarovalne osnove, ki je bila ugotovljena v postopku davčnega nadzora, velja za mesec, v katerem je bila odločba izdana, in velja do nove razvrstitve.

Za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, velja, da se jim nova zavarovalna osnova določi na podlagi odločbe o odmeri dohodnine. Ključna je določitev datuma, ko postane informativni izračun dohodnine odločba. Razvrstitev v novo zavarovalno osnovo velja za mesec, ki sledi mesecu, v katerem je informativni izračun dohodnine postal odločba.

5.3.1 Za zavarovance, ki se jim priznajo normirani odhodki

Določitev dobička za uvrstitev v zavarovalno osnovo za zavarovance, ki se jim priznajo normirani odhodki, določa 5. člen Pravilnika o postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove. Dobiček, ki ga zavezanci dosežejo, se zniža za znesek normiranih odhodkov. Če zavarovancu prispevke plačuje država, se znesek prispevkov, plačanih s strani države, prišteje. V primeru, da je zavezanec začel s poslovanjem čez leto, se opravi preračun dobička na letno raven.

Primer: samozaposleni v kulturi, ki ugotavlja davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov, na podlagi odločbe o odmeri dohodnine za leto 2009 izkazuje dohodek v višini 10.000 EUR (vir 2220). Normirani odhodki znašajo 2.500 EUR, Ministrstvo za kulturo RS pa je v letu 2009 za samozaposlenega plačalo prispevke za socialno varnost v znesku 3.960 EUR.

Izračun osnove za razvrščanje: $10.000 - 2.500 + 3.960 = 11.460$

Zavezanec je na podlagi izračunane osnove razvrščen v drugi razred zavarovalne osnove. Ta določa, da če znaša dosežena osnova za leto 2009 nad 7.111,48 EUR in do 17.267,52 EUR, znaša zavarovalna osnova najmanj 60 % povprečne plače.

Normirancem se določi zavarovalna osnova na podlagi izdanega informativnega izračuna. Večina zavezancev prejme informativni izračun v mesecu maju, v mesecu juniju pa se šteje, da je informativni izračun postal odločba. Nova zavarovalna osnova velja za mesec, ki sledi, torej za mesec julij. Za mesec julij 2010 je 60 % povprečne plače v RS znašalo 885,02 EUR, znesek prispevkov, ki so jih morali zavezanci plačati od te osnove pa je znašal 338,09 EUR.

5.3.2 Za zavarovance, ki ugotavljajo dejanske odhodke

Za zavarovance, ki ugotavljajo dejanske dohodke, so podrobne določbe za določitev dobička opredeljene v 4. členu Pravilnika o postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove. Višina zavarovalne osnove se določa na podlagi razlike med davčno priznanimi prihodki in odhodki, kateri se prišteje znesek obračunanih prispevkov za davčno leto. Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki je izkazana v davčnem obračunu pod zaporedno številko 9. Če se davčni obračun ne nanaša na celotno leto, se dobiček preračuna na letno raven. V primeru, da je razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki negativna in je zaporedna številka 9 v davčnem obračunu enaka nič, se upošteva znesek obračunanih prispevkov za davčno leto.

Primer: zavezanec, ki ugotavlja dejanske odhodke iz naslova opravljanja dejavnosti, v davčnem obračunu za leto 2009 pod zaporedno številko 9 izkazuje 5.400 EUR. Znesek predstavlja pozitivno razliko davčno priznanih prihodkov nad odhodki. V letu 2009 so bili obračunani obvezni prispevki za socialno varnost v višini 2.716 EUR.

Izračun osnove za razvrščanje: $5.400 + 2.716 = 8.116$

Zavezanec je na podlagi izračunane osnove razvrščen v drugi razred zavarovalne osnove. Ta določa, da če znaša dosežena osnova za leto 2009 nad 7.111,48 EUR in do 17.267,52 EUR, znaša zavarovalna osnova najmanj 60 % povprečne plače.

Zavezanci, ki ugotavljajo dejanske prihodke, oddajo davčne obračune do 31. 3. tekočega leta za preteklo leto. V začetku meseca aprila prejmejo s strani davčnega organa obvestilo o razvrstitvi v zavarovalno osnovo, ki velja že za mesec april. Za mesec april 2010 je 60 % povprečne plače v RS znašalo 858,87 EUR, znesek prispevkov, ki so jih morali zavezanci plačati od te osnove, pa je znašal 328,08 EUR.

5.4 Zavezanci Davčnega urada Hrastnik iz evidence za določanje zavarovalnih osnov za leto 2010 na podlagi davčnega obračuna za leto 2009

DU Hrastnik obsega območja upravnih enot Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi. Odmera davkov in davčni nadzor sta najpomembnejši nalogi davčne službe ter sodita v sektor za odmero, kontrolo in informiranje. V sektorju se izvajajo tekoče bremenitve zavezancev za vse vrste davkov in prispevkov. Sprejete napovedi in obračuni se formalno pregledajo, nekateri pa tudi vsebinsko. Vodijo se evidence, na podlagi katerih se zavezanca, ki niso oddali obveznih obrazcev, pozove k predložitvi le-teh. Pripravljajo se sezname zavezancev, ki so zaradi neoddaje dokumentov predlagani za kaznovanje. Opravljajo se vsebinske kontrole zavezancev z vračili davka na dodano vrednost in zavezancev z dodatno investicijsko olajšavo.

Tudi določanje zavarovalnih osnov se programsko opravi v sektorju za odmero, kontrolo in informiranje. Po poteku zakonsko določenega roka za predložitev davčnih obračunov se izvedejo računalniške obdelave. Na podlagi teh obdelav se pripravijo izpisi zavezancev iz evidence za določanje zavarovalnih osnov in obvestila, ki se pošljejo zavezanecem. Obvestila prejmejo le zavezanci, ki se jim je glede na predhodno leto spremenila zavarovalna osnova.

Izmed 1.398 zavezancev, ki bi morali do 31. marca 2010 oddati davčni obračun, 66 zavezancev davčnega obračuna ni predložilo. Od 1.332 zavezancev, ki so oddali davčni obračun, 475 zavezancev ni v evidenci OBC. To pomeni, da niso zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti in plačujejo le pavšalne prispevke. 857 davčnih zavezancev je zavarovanih iz naslova opravljanja dejavnosti in je bilo glede na doseženo razliko med davčno priznanimi prihodki nad odhodki ter glede na obračunane obvezne prispevke za socialno varnost v letu 2009 razvrščenih v zavarovalno osnovo za leto 2010.

Tabela 6: Razvrstitev zavezancev v zavarovalne osnove za leto 2010

Zavarovalna osnova	Število zavezancev
100 % MP	440
60 % PP	288
90 % PP	67
120 % PP	26
150 % PP	13
180 % PP	9
210 % PP	3
240 % PP	11
Skupaj	857

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2009, Izpis DPOBSA za odmerno leto 2009.

Največ zavezancev je razvrščenih v najnižjo zavarovalno osnovo. V osnovo, ki določa plačilo obveznih prispevkov za socialno varnost od minimalne plače, je uvrščenih kar 51,34 % zavezancev. 33,61 % zavezancev pa je uvrščenih v osnovo, ki določa plačilo obveznih prispevkov za socialno varnost od 60 % povprečne plače. Dne 7. aprila 2010 so bila pripravljena in izpisana obvestila o višini zavarovalne osnove. Obvestila se avtomatično pripravijo le za zavezance, katerim se zavarovalna osnova glede na predhodno leto ni spremenila. Obvestila so bila poslana 312 zavezancem.

Slika 4: Obvestilo o uvrstitvi v zavarovalno osnovo

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA FINANCE
 Davčna uprava Republike Slovenije
 Davčni urad: HRASTNIK

Številka: 4250-7/2010
 Datum: 07/04/2010

Davčna številka:

OBVESTILO

Skladno z določbo 209. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 – UPB4, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod in 98/09 – ZIU^{OPK}), v nadaljevanju ZPIZ-1 se osnova za plačilo prispevkov za socialno varnost za samozaposlene in kmete določi glede na doseženi dobiček zavarovanca, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih, skladno z zakonom, ki ureja dohodnino.

Uvrstitev v zavarovalno osnovo se določi na podlagi zadnjega obračuna akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti (v nadaljevanju: obračun davka) oziroma zadnje odločbe o odmeri dohodnine in glede na podatke o povprečni plači oziroma minimalni plači za leto, na katero se nanaša akontacija dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti.

Na navedeni način ugotovljeni znesek dobička se šteje za doseženo osnovo za leto 2009, na podlagi katere se določi razred zavarovalne osnove, od katere bo zavezanec plačeval prispevke za socialno varnost do predložitve novega davčnega obračuna oziroma do vročitve nove odločbe o odmeri dohodnine, in sicer:

I		I		I	
I	I	če znaša dosežena osnova za leto		I	znaša zavarovalna
-I	I	2009 (v EUR)		I	osnova najmanj
I	I			I	I
I	I	nad	do	I	I
I	I			I	I
I 1.	I	I	7,111.48	I	100 % MP
I 2.	I	7,111.48	I 17,267.52	I	60 % FP
I 3.	I	17,267.52	I 25,901.28	I	90 % FP
I 4.	I	25,901.28	I 34,535.04	I	120 % FP
I 5.	I	34,535.04	I 43,168.80	I	150 % FP
I 6.	I	43,168.80	I 51,802.56	I	180 % FP
I 7.	I	51,802.56	I 60,436.32	I	210 % FP
I 8.	I	60,436.32	I	I	240 % FP
I					

MP – minimalna plača

FP – povprečna bruto plača za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova

Podrobnejši postopek za razvrščanje v zavarovalne osnove je določen v Pravidniku o postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove (Uradni list RS, št. 49/06 in 38/07).

Vaša dosežena osnova po obračunu davka za leto 2009 znaša 6,381.47 EUR, zato ste dolžni prispevke za socialno varnost obračunati in plačati najmanj od višine minimalne plače. Znesek zavarovalne osnove v navedeni višini ste dolžni prvič upoštevati za mesec april 2010 (mesec po mesecu, v katerem je bil obračun predložen davčnemu organu). Podatek o veljavni višini zavarovalne osnove je na voljo na spletnih straneh DURS www.durs.gov.si v rubriki Davki, prispevki in druge obvezne dajatve za fizične osebe z dejavnostjo/ Prispevki za socialno varnost/ Plačevanje prispevkov.

Lahko se zavarujete tudi od zavarovalne osnove, ki presega znesek zavarovalne osnove, v katero ste uvrščeni glede na ugotovljeni dobiček, vendar največ od zneska v višini 240 % PP.

V skladu s 4. členom Zakona o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 34/96, 87/97, 3/98, 81/00, 97/01 – ZSDP in 97/01) zavezanci, ki nimajo plač, plačujejo prispevke za socialno varnost do 15. v mesecu za pretekli mesec, davčnemu organu pa so dolžni v skladu s 16. členom tega zakona dostaviti obračun prispevkov za socialno varnost na predpisanem obrazcu.

Dodatne informacije lahko dobite telefonsko ali osebno pri pristojnem davčnem organu, podatki o mesečnih zavarovalnih osnovah ter zneskih prispevkov za socialno varnost pa so na voljo tudi na spletnih straneh DURS www.durs.gov.si v rubriki Davki, prispevki in druge obvezne dajatve za fizične osebe z dejavnostjo/ Prispevki za socialno varnost/ Plačevanje prispevkov.

Uroš Roglič,
direktor

Poslati:
– naslovníku.
Vložiti:
– v zadevo.

Vir: Arhiv Davčnega urada Hrastnik.

6 STATISTIČNI POKAZATELJI IN NJIHOVO GIBANJE ZA OBDOBJE 2005–2009

6.1 Stanje zavezancev na Davčnem uradu Hrastnik, oddaja davčnih obračunov in razvrščanje v zavarovalne osnove

Podatki iz registra davčnih zavezancev na dan 31. decembra po posameznih letih kažejo, da se število davčnih zavezancev na DU Hrastnik povečuje. Le to se je v primerjavi s predhodnim letom znižalo le konec leta 2007. Največja sprememba je bila v letu 2008 glede na leto 2007, saj se je število zavezancev povečalo za kar 118 zavezancev. Sicer se število registriranih zavezancev med letom neprestano spreminja. Nekateri zavezanci namreč opravljajo sezonsko dejavnost in so vpisani v RDZ le nekaj mesecev v posameznem koledarskem letu. Delež

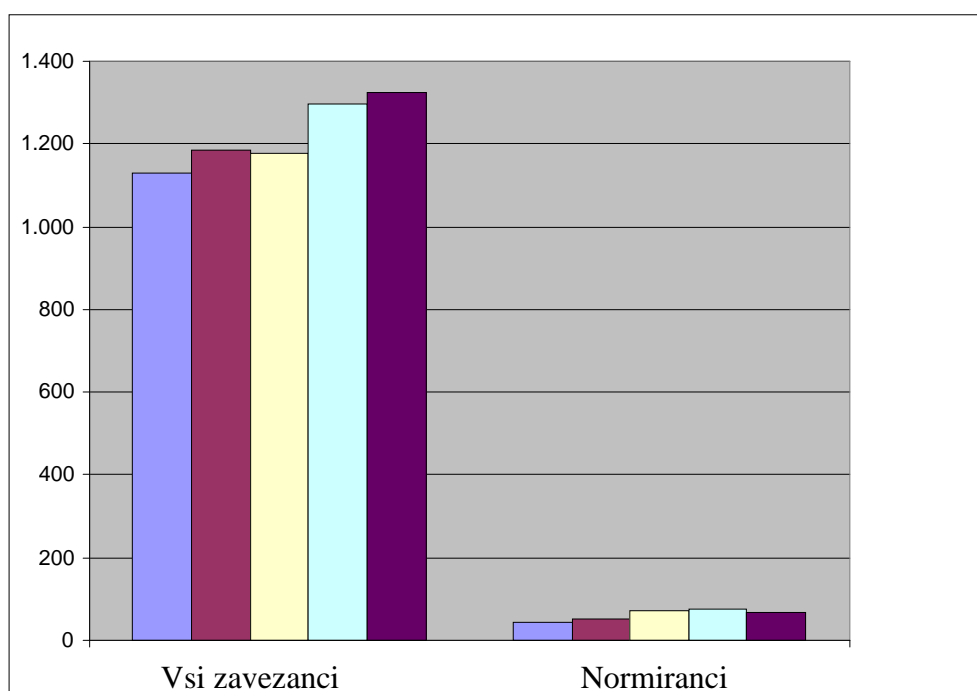
zavezancev, ki ugotavljajo dohodek na podlagi normiranih odhodkov in normiranih stroškov, pa se giblje med 3,89 % in 5,94 %.

Tabela 7: Stanje davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov na dan 31. 12.

Leto	Stanje zavezancev na 31. 12.	Število normirancev	Delež normirancev (v %)
2005	1.131	44	3,89
2006	1.186	51	4,30
2007	1.179	70	5,94
2008	1.297	75	5,78
2009	1.325	67	5,06

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2009, Izpis Seznam DEJFO enostaven.

Graf 1: Pregled gibanja stanja davčnih zavezancev na dan 31. 12. v obdobju 2005–2009

Legenda:

- ■ - leto 2005,
- ■ - leto 2006,
- □ - leto 2007,
- □ - leto 2008,
- ■ - leto 2009.

Med zavezanca, ki bi morali oddati davčni obračun, se štejejo vsi zavezanci, ki so v letu, za katerega se oddaja davčni obračun, opravljali dejavnost vsaj en dan. Davčni uradi na podlagi evidenc in podatkov o davčnih zavezancah pripravijo sezname zavezancev, ki so dolžni do 31.

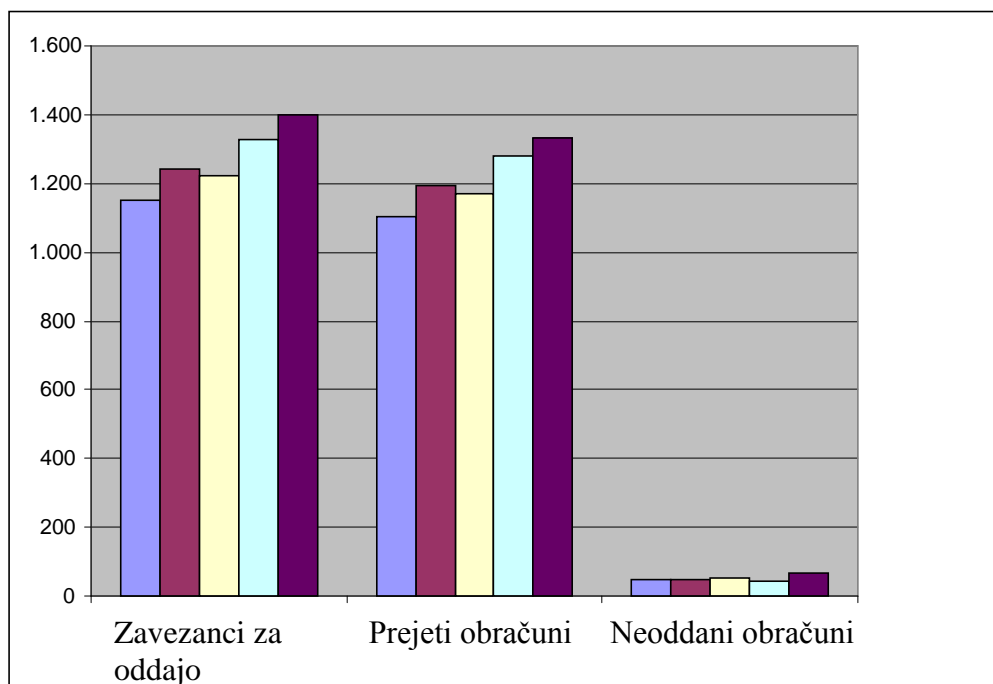
marca oddati davčni obračun za preteklo leto. Iz seznama so izvzeti zavezanci, ki ugotavljajo dohodek na podlagi normiranih odhodkov in normiranih stroškov. Zavezanci, ki prenehajo z opravljanjem dejavnosti med letom, morajo oddati davčni obračun v 30 dneh po prenehanju. Po preteku roka za oddajo se avtomatsko pripravijo še sezname zavezancev, ki niso oddali davčnega obračuna, in pozivi k predložitvi le-tega. Delež neodanih davčnih obračunov se giblje med 3,39 % in 4,72 %.

Tabela 8: Številčni prikaz oddanih in neodanih davčnih obračunov davčnih zavezancev s. p. in drugih zasebnikov po letih

Leto	Zavezanci, ki bi morali oddati davčni obračun	Prejeti davčni obračuni	Neodani davčni obračuni	Delež neodanih davčnih obračunov (v %)
2005	1.152	1.102	50	4,34
2006	1.243	1.196	47	3,78
2007	1.222	1.168	54	4,42
2008	1.327	1.282	45	3,39
2009	1.398	1.332	66	4,72

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006, 2008, 2010, Poročilo o delu sektorja za odmero, kontrolo in informiranje v letu 2005, 2007, 2009.

Graf 2: Pregled gibanja stanja zavezancev, ki bi morali oddati davčni obračun, stanja prejetih obračunov in stanja neoddanih obračunov v obdobju 2005–2009

Legenda:

- ■ - leto 2005,
- ■ - leto 2006,
- ■ - leto 2007,
- ■ - leto 2008,
- ■ - leto 2009.

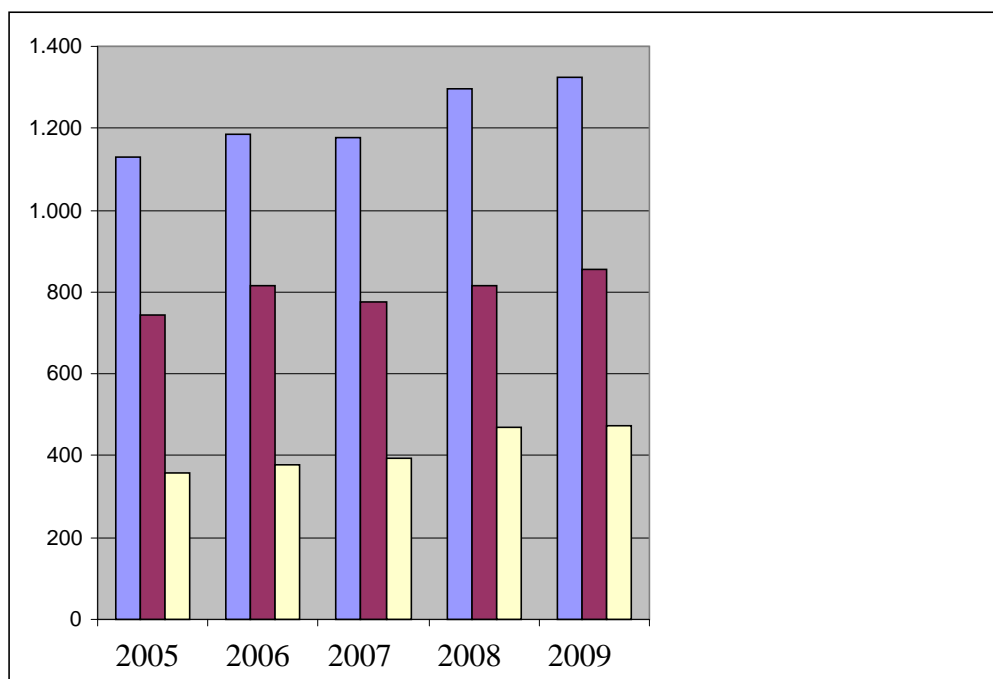
Delež zavezancev, ki opravljajo dejavnost in so hkrati tudi zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti, se znižuje. Izjema je leto 2006, v katerem se je delež glede na predhodno leto zvišal. V letu 2009 se je delež glede na leto 2008 sicer zvišal, ni pa dosegel ravni iz leta 2005, 2006 ali 2007, ko je znašal več kot 66 %.

Tabela 9: Številčni prikaz oddanih davčnih obračunov v povezavi z načinom zavarovanja davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov po letih

Leto	Oddani davčni obračuni	Zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti	Delež (v %)	Zavarovani na drugi podlagi	Delež (v %)
2005	1.102	745	67,60	357	32,40
2006	1.196	817	68,31	379	31,69
2007	1.168	774	66,27	394	33,73
2008	1.282	814	63,49	468	36,51
2009	1.332	857	64,34	475	35,66

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2009, 2010, Izpis DPOBSA za odmerno leto 2005, 2006, 2007, 2008, 2009.

Graf 3: Pregled gibanja oddanih davčnih obračunov v povezavi z načinom zavarovanja davčnih zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov po letih

Legenda:

- ■ - vsi oddani davčni obračuni,
- ■ - oddani davčni obračuni s strani zavezancev, zavarovanih iz naslova opravljanja dejavnosti,
- □ - oddani davčni obračuni s strani zavezancev, ki so zavarovani na drugih podlagah.

Podatki kažejo, da je velika večina davčnih zavezancev, ki opravljajo dejavnost in so hkrati zavarovani iz tega naslova, razvrščenih v najnižji zavarovalni osnovi, ki ju predstavljata minimalna plača in 60 % povprečne plače. Po davčnem obračunu za leto 2009 je bilo v najnižji zavarovalni osnovi razvrščenih kar 84,95 % davčnih zavezancev, zavarovanih iz

naslova opravljanja dejavnosti. Podatki kažejo, da večja kot je zavarovalna osnova, manj davčnih zavezancev je razvrščenih vanjo.

Tabela 10: Številčni prikaz razvrstitve v zavarovalne osnove zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov, ki so zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti

Leto/osnova	Minimalna plača	0,6 PP	0,9 PP	1,2 PP	1,5 PP	1,8 PP	2,1 PP	2,4 PP
2005	354	230	77	26	22	7	12	17
2006	383	250	87	35	13	23	7	19
2007	326	271	84	44	18	8	6	17
2008	345	285	95	37	23	7	8	14
2009	440	288	67	26	13	9	3	11

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2009, 2010, Izpis DPOBSA za odmerno leto 2005, 2006, 2007, 2008, 2009.

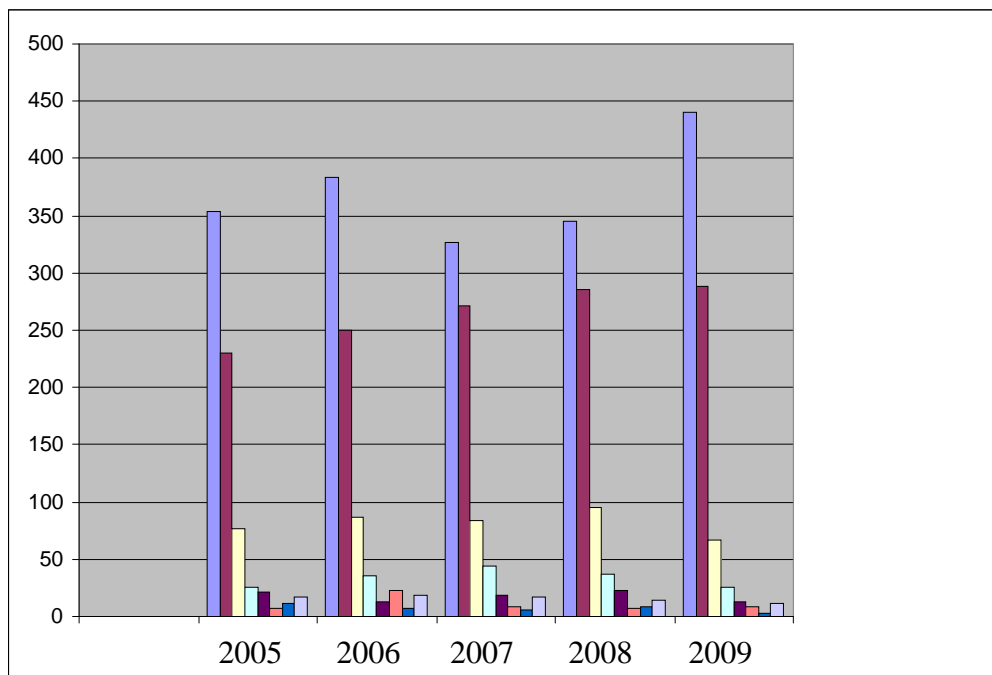
Tabela 11: Prikaz deležev z vidika razvrstitve v zavarovalne osnove zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov, ki so zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti (v %)

Leto/delež	Minimalna plača (v %)	0,6 PP (v %)	0,9 PP (v %)	1,2 PP (v %)	1,5 PP (v %)	1,8 PP (v %)	2,1 PP (v %)	2,4 PP (v %)
2005	47,52	30,87	10,34	3,49	2,95	0,94	1,61	2,28
2006	46,88	30,60	10,65	4,28	1,59	2,81	0,86	2,33
2007	42,11	35,03	10,85	5,68	2,33	1,03	0,78	2,19
2008	42,38	35,01	11,67	4,55	2,83	0,86	0,98	1,72
2009	51,34	33,61	7,82	3,03	1,52	1,05	0,35	1,28

Legenda:

- PP - povprečna plača

Graf 4: Pregled razvrstitve v zavarovalne osnove zavezancev s. p. p. in drugih zasebnikov, ki so zavarovani iz naslova opravljanja dejavnosti po letih

Legenda:

- ■ - osnovo predstavlja minimalna plača,
- ■ - osnovo predstavlja 0,6 % povprečne plače,
- ■ - osnovo predstavlja 0,9 % povprečne plače,
- ■ - osnovo predstavlja 1,2 % povprečne plače,
- ■ - osnovo predstavlja 1,5 % povprečne plače,
- ■ - osnovo predstavlja 1,8 % povprečne plače,
- ■ - osnovo predstavlja 2,1 % povprečne plače,
- ■ - osnovo predstavlja 2,4 % povprečne plače.

6.2 Pregled skupno doseženega prometa po zaključnem računu Davčnega urada Hrastnik za zavezanca za davek in druge prispevke, pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje

Samozaposleni zavezanci, ki sodijo v pristojnost DU Hrastnik, so do 1. oktobra 2011 plačevali obvezne prispevke za socialno zavarovanje na podračun davčnega urada: 01100-8461501026. Kontni načrt davčne uprave je določal za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje konto 2021, za prispevke za zdravstveno zavarovanje konto 2022, za prispevke za starševsko varstvo in zaposlovanje pa konto 2020. Na ta konto so zavezanci vplačevali tudi davek od dohodka iz dejavnosti.

Po posameznih davčnih uradih se po zaključku koledarskega leta s posebno obdelavo pripravi zaključni račun na obrazcu ZR-1. Gre za pregled doseženega prometa po posameznih računih in vrstah davka ter prispevka za preteklo leto.

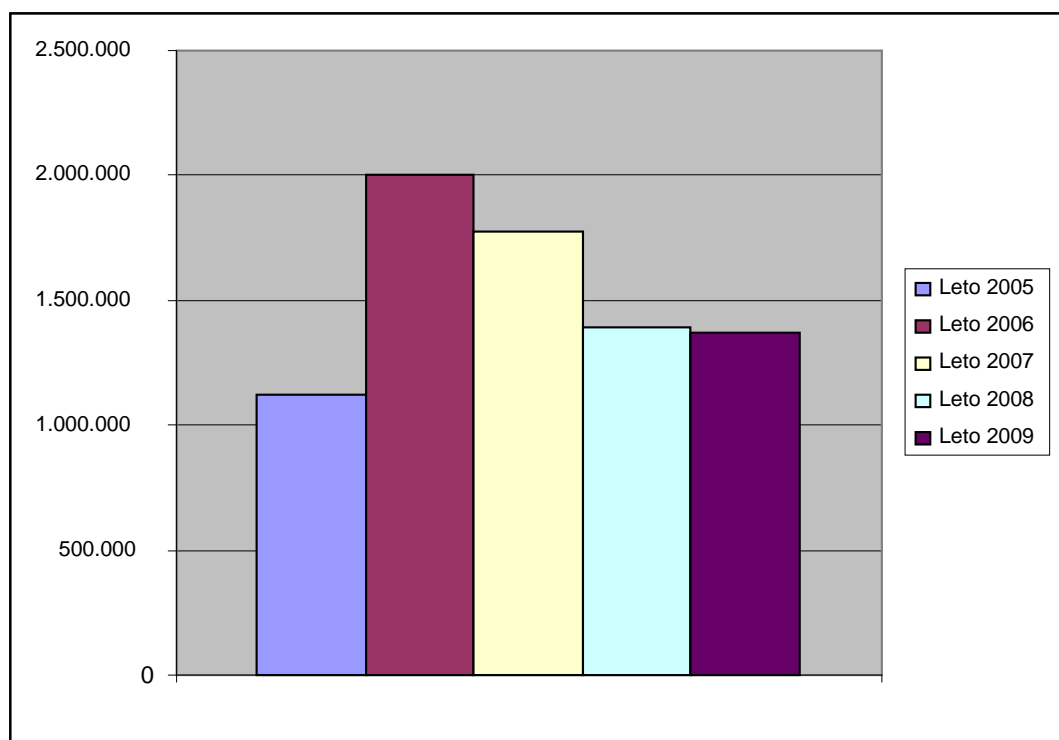
Promet na račun 2021 in 2022 raste enakomerno od leta 2005 do leta 2009. Gre torej za enakomerno rast vplačil prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter prispevkov za zdravstveno zavarovanje. Sklepamo lahko, da gre tudi za enakomerno rast vplačil prispevkov za starševsko varstvo in zaposlovanje. Višja vplačila na račun 2020 v letih 2006 in 2007 kažejo na višje zneske vplačanega davka od dohodkov iz dejavnosti, vključno z mesečnimi, trimesečnimi ali polletnimi akontacijami.

Tabela 12: Pregled skupno doseženega prometa za obdobje 2005–2009 (v EUR)

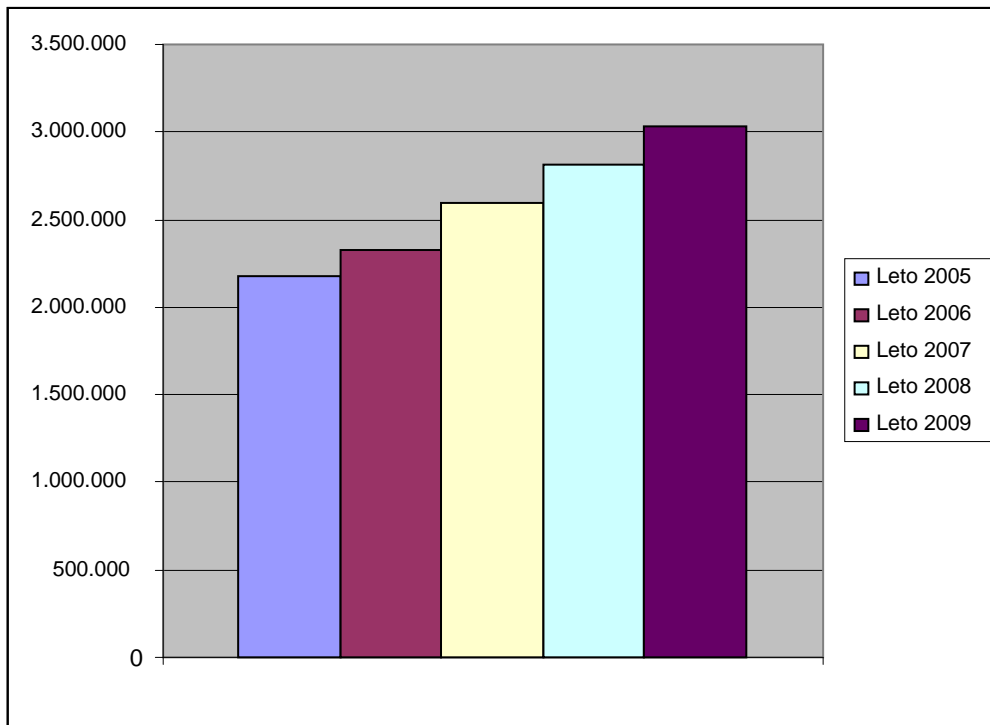
Številka konta	Leto 2005	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009
2020	1.124.786	2.003.903	1.774.713	1.389.818	1.370.129
2021	2.178.243	2.326.994	2.590.355	2.818.198	3.032.355
2022	1.166.834	1.268.852	1.412.763	1.538.681	1.663.181
Skupaj	4.469.863	5.599.749	5.777.831	5.746.697	6.065.665

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, Obrazec ZR-1 za leto 2005, 2006, 2007, 2008 in 2009.

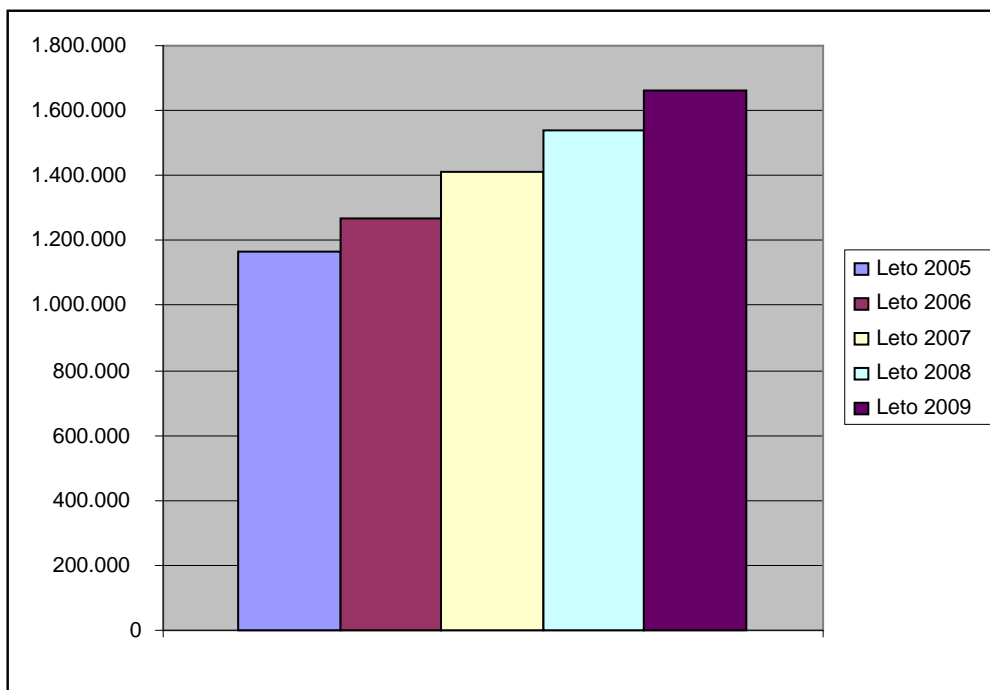
Graf 5: Pregled gibanja skupno doseženega prometa na kontu 2020

Graf 6: Pregled gibanja skupno doseženega prometa na kontu 2021

Graf 7: Pregled gibanja skupno doseženega prometa na kontu 2022

6.3 Realizacija prispevkov za socialno varnost na nivoju davčne uprave

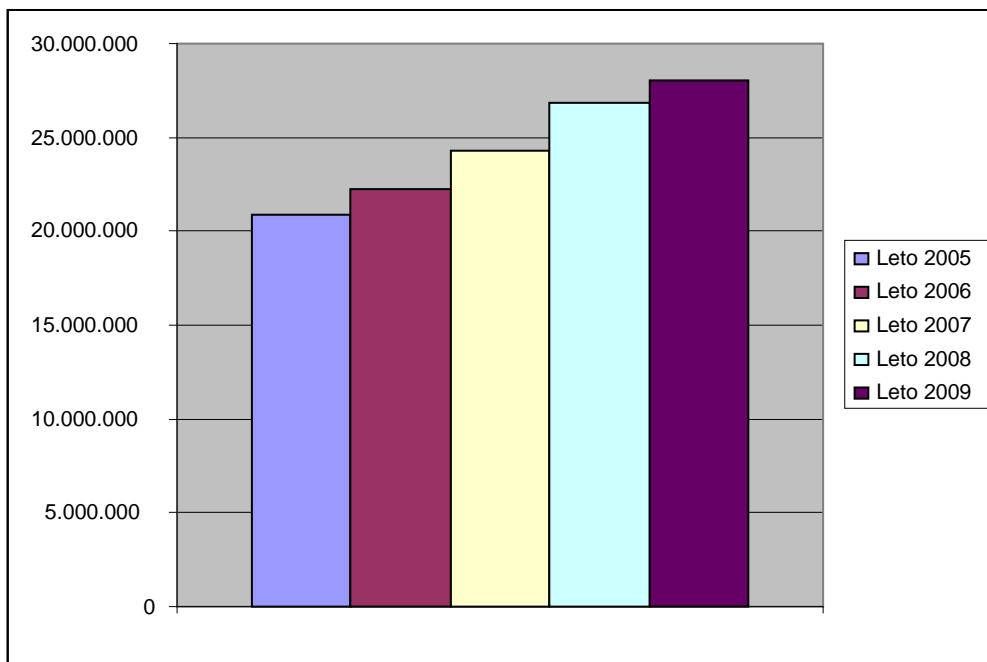
Tudi na nivoju celotne davčne uprave realizacija prispevkov kaže na rast vplačil vseh prispevkov. Stopnja rasti je nekoliko nižja v letu 2006 glede na leto 2005 in v letu 2009 glede na leto 2008. Najmanjša stopnja rasti v letu 2009 glede na leto 2008 je značilna za prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter za prispevek za zdravstveno zavarovanje.

Tabela 13: Realizacija prispevkov za socialno varnost za obdobje 2005–2009

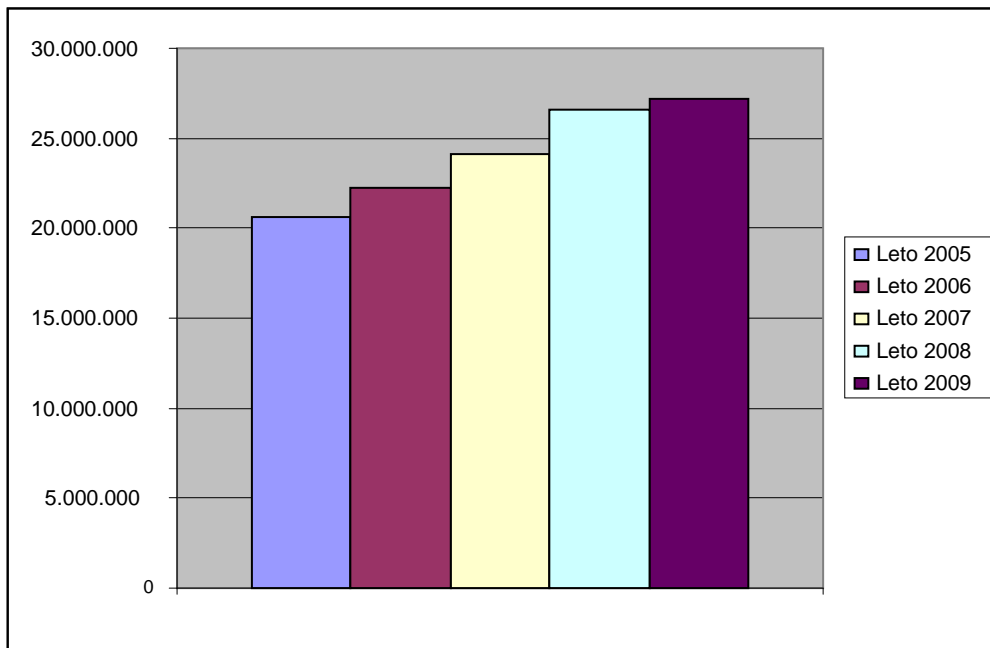
Prispevek	Leto 2005	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009
Zaposlovanje	20.909.281	22.240.429	24.251.235	26.885.817	27.997.362
Starševsko varstvo	20.607.161	22.214.757	24.109.955	26.574.330	27.167.138
PIZ	2.546.494.325	2.700.447.592	2.933.992.067	3.250.959.403	3.288.460.840
ZZ	1.396.069.521	1.482.620.444	1.611.707.124	1.786.454.835	1.811.727.371
Skupaj	3.984.080.288	4.227.523.222	4.594.060.381	5.090.874.385	5.155.352.711

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006, 2008, 2010, Poročilo o delu Davčne uprave RS v letu 2005, 2007, 2009.

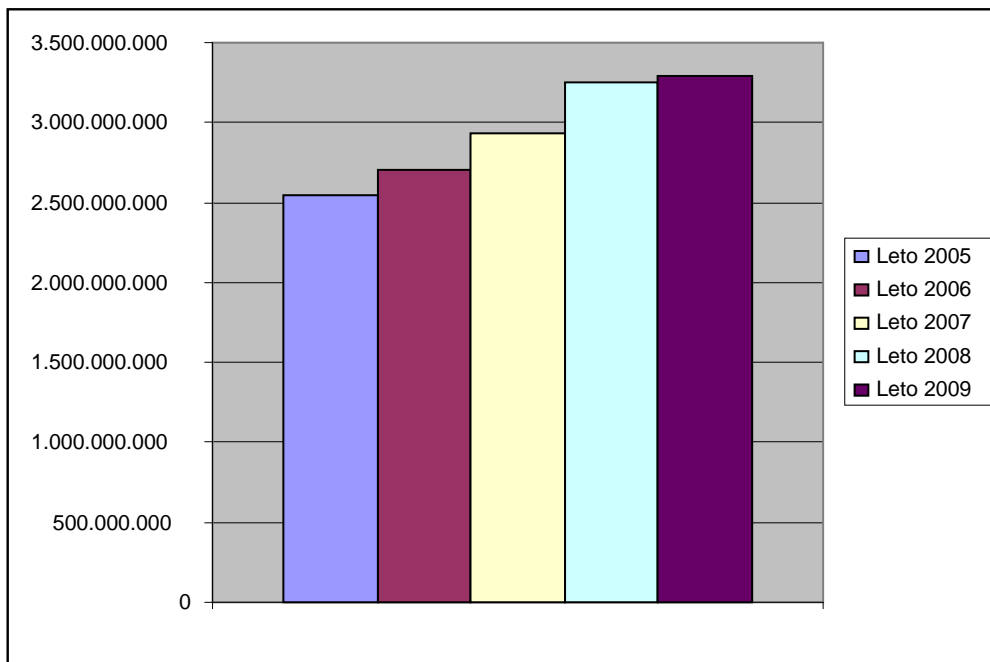
Graf 8: Pregled gibanja realizacije prispevkov za zaposlovanje

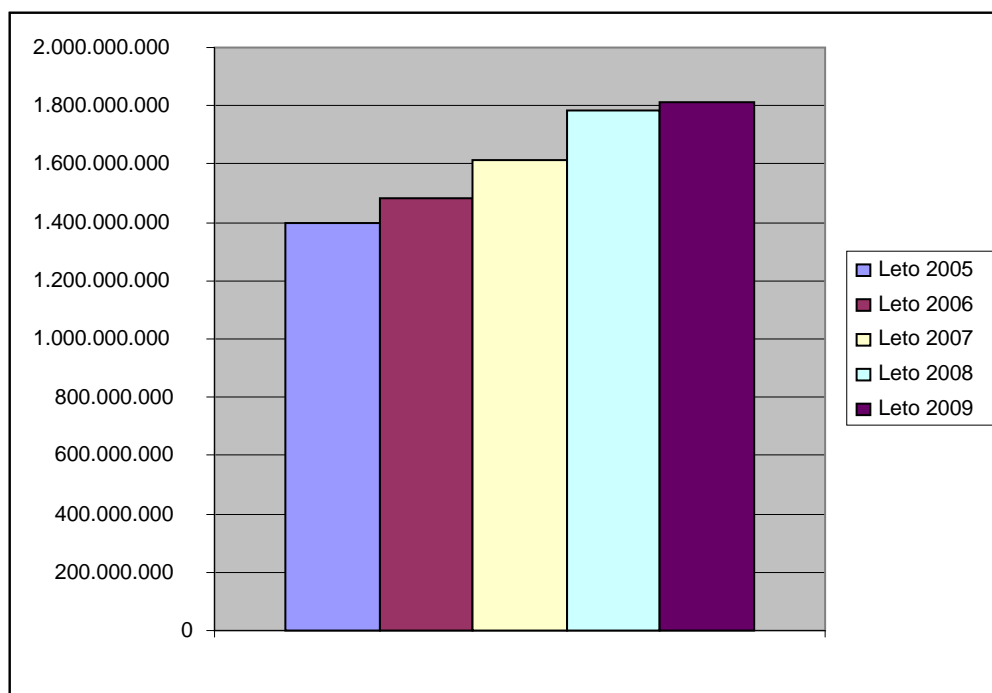
Graf 9: Pregled gibanja realizacije prispevkov za starševsko varstvo

Graf 10: Pregled gibanja realizacije prispevkov za PIZ

Graf 11: Pregled gibanja realizacije prispevkov za zdravstveno zavarovanje

6.4 Realizacija prihodkov, ki jih pobira davčna uprava po prejemnikih sredstev

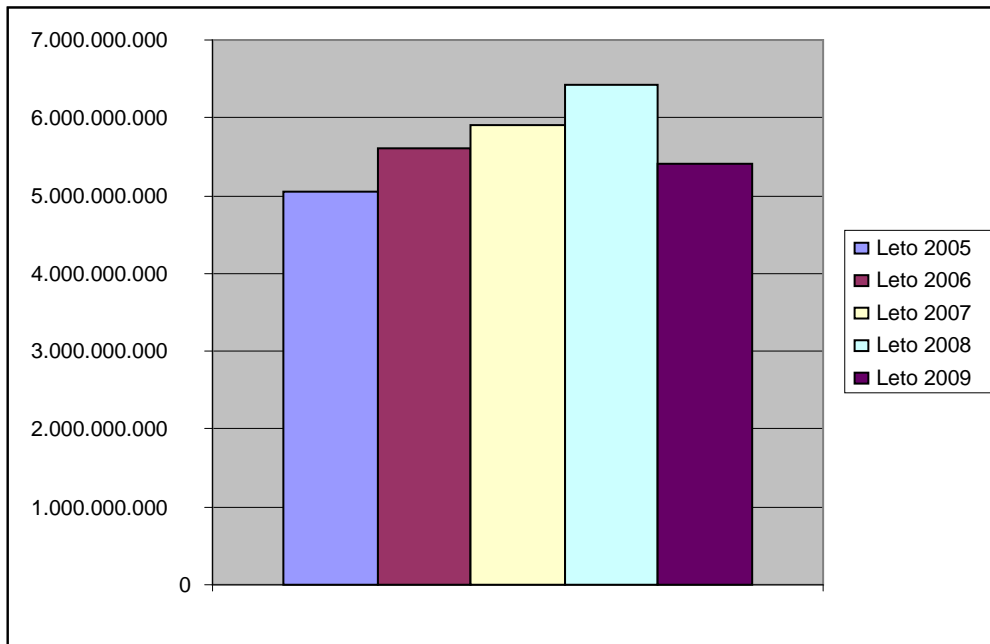
Realizacija prihodkov, ki jih pobira davčna uprava po prejemnikih sredstev kaže, da so prihodki ZPIZS in ZZZS od leta 2005 do 2009 rasli. Rast je bila v letu 2006 in letu 2009 glede na predhodno leto manjša. Stopnja rasti je bila najmanjša v letu 2009 glede na leto 2008 pri prejemnikih ZZZS in ZPIZS. Prihodki državnega proračuna so od leta 2005 do leta 2008 rasli, v letu 2009 pa je sledil padec prihodkov pod nivo iz leta 2006. Tudi za prihodke občin, ki so rasli do leta 2008, je v letu 2009 značilen padec glede na predhodno leto.

Tabela 14: Realizacija prihodkov za obdobje 2005–2009

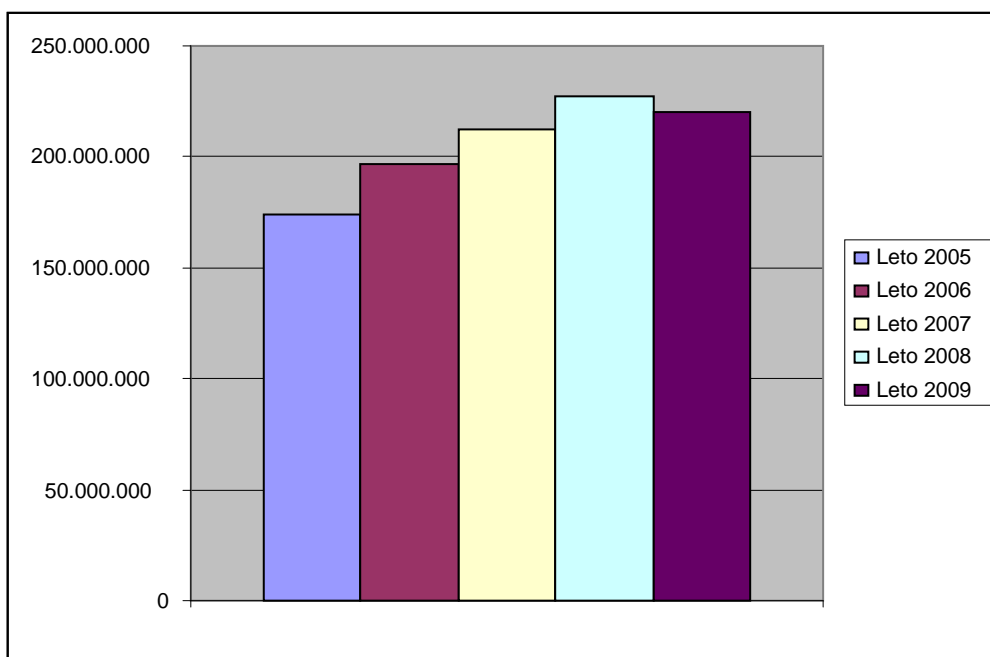
Prejemnik	Leto 2005	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009
Državni proračun	5.059.889.835	5.607.986.425	5.903.622.138	6.421.380.266	5.407.489.278
Proračuni občin	173.748.122	196.381.426	212.112.889	227.616.273	220.012.556
ZPIZS	2.586.877.817	2.743.735.879	2.979.056.762	3.299.456.032	3.347.559.788
ZZZS	1.739.193.373	1.818.848.861	1.964.576.061	2.165.319.674	2.215.751.361
Drugi	21.750.125	20.578.305	3.177.276	544.005	335.008
Skupaj	9.581.459.272	10.387.530.896	11.062.545.126	12.114.316.250	14.191.147.991

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006, 2008, 2010, Poročilo o delu Davčne uprave RS v letu 2005, 2007, 2009.

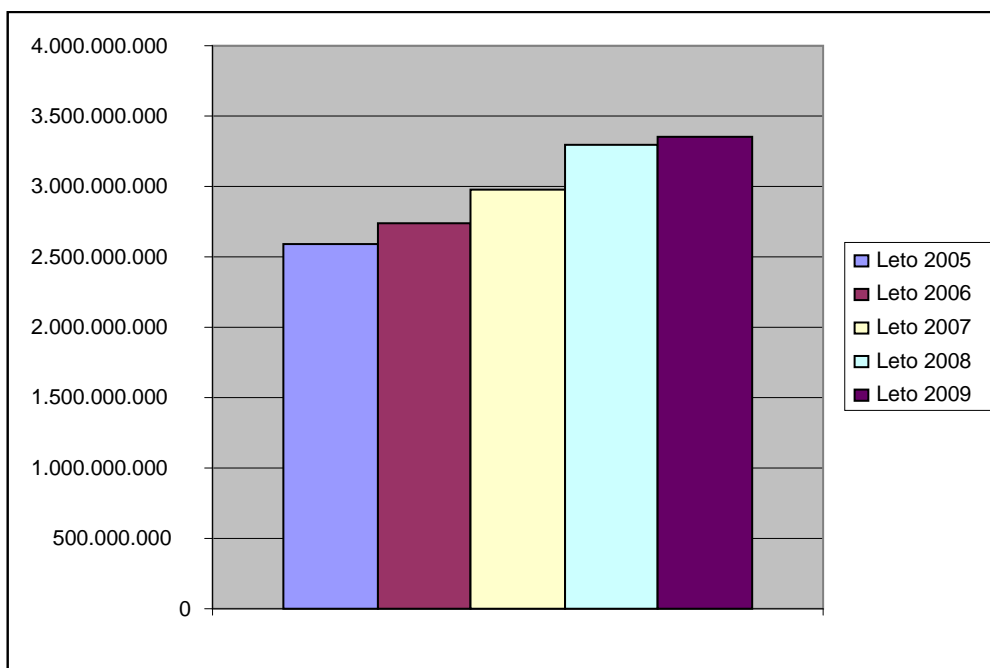
Graf 12: Pregled gibanja prejemkov državnega proračuna

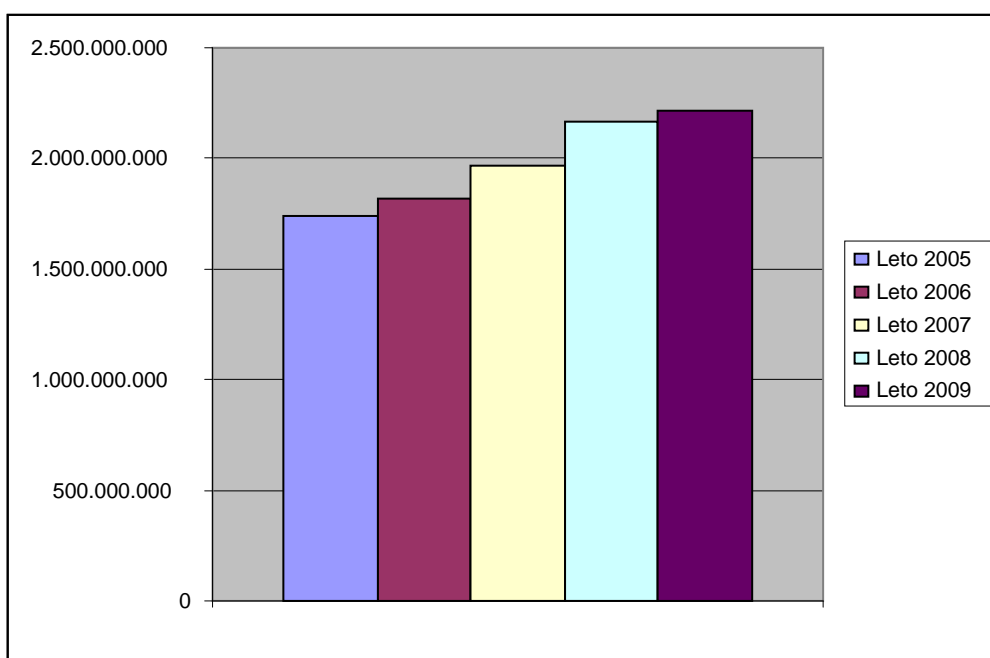
Graf 13: Pregled gibanja prejemkov proračuna občin

Graf 14: Pregled gibanja prejemkov ZPIZS

Graf 15: Pregled gibanja prejemkov ZZS

7 ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE

7.1 Dejavnosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ) je ena ključnih ustanov na trgu dela. Ustanovljen je kot samostojna pravna oseba s statusom javnega zavoda. Uporabniki storitev ZRSZ so brezposelne osebe, osebe, ki potrebujejo strokovno pomoč pri zaposlovanju, delodajalci, strokovne institucije in izvajalci programov zaposlovanja, socialni partnerji ter javnost. Zanje ZRSZ opravlja dejavnosti posredovanja zaposlitve in zaposlitveno svetovanje, izvajanje poklicne orientacije, izvajanje zavarovanja za primer brezposelnosti, izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja, izdajanje delovnih dovoljenj in zaposlovanje tujcev, izdelavo analitičnih, razvojnih in drugih strokovnih gradiv ter druge.

Organa upravljanja ZRSZ sta po njihovem statutu Svet Zavoda in generalni direktor. Organiziranost ZRSZ je razmejena na centralno službo in vodstvo, območne službe in urade za delo.

7.2 Prijava na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, storitve zavoda in pravice brezposelnih oseb

V evidenco brezposelnih oseb na ZRSZ se lahko prijavi oseba, ki išče prvo zaposlitev, ali oseba, ki ji je prenehalo delovno razmerje in želi aktivno iskati zaposlitev (Prijava na Zavod, 2010).

Osebam, vpisanim v evidenco brezposelnih oseb, po zakonu pripadajo pravice, kot so pravica do denarnega nadomestila, pomoč pri iskanju zaposlitve in pravica do udeležbe v programih za iskalce zaposlitve.

- Pravica do denarnega nadomestila pripada osebi, ki je bila pred nastankom brezposelnosti zavarovana za primer brezposelnosti, zanj ni na voljo ustrezne zaposlitve, je bila v delovnem razmerju vsaj 12 mesecev v zadnjih 18 mesecih in se prijavi pri ZRSZ v roku 30 dni po prenehanju delovnega razmerja (Denarno nadomestilo, 2010).
- ZRSZ v okviru pomoči pri iskanju zaposlitve nudi osebno zaposlitveno svetovanje in informiranje, specialistično obravnavo pri poklicnem svetovalcu, zdravniku svetovalcu in rehabilitacijskem svetovalcu ter EURES svetovalcu.
- ZRSZ pripravlja usposabljanja za iskanje zaposlitve, ki vključujejo uporabne nasvete in preizkus zaposlitvenega razgovora. Brezposelne oseba pa lahko pridobijo tudi nepovratna sredstva za začetek samostojne dejavnosti v okviru programa samozaposlovanja.

7.3 Samozaposlovanje in subvencija za samozaposlitev

ZRSZ v okviru programa samozaposlovanja omogoča brezposelnim osebam subvencijo za samozaposlitev. Gre za enkratno finančno pomoč v obliki nepovratnih sredstev, ki pomagajo pri zagonu poslovanja. Predpogoj za pridobitev subvencije je priprava na samozaposlitev, podjetniško usposabljanje in pridobitev strokovne presoje zunanjega podjetniškega svetovalca. Brezposelna oseba, ki želi pridobiti subvencijo za samozaposlitev, mora izpolnjevati še nekatere druge pogoje. Prvi pogoje je, da oseba v zadnjih 12 mesecih ni bila samozaposlena, in drugi, da v zadnjih 5 letih ni prejela finančne pomoči za samozaposlitev. Oseba se mora zaposliti v novoustanovljenem poslovnem subjektu za polni delovni čas s sedežem v RS. Do subvencije niso upravičeni samozaposleni na področju dejavnosti kmetijstva. Po prejemu subvencije mora oseba ohraniti samozaposlitev najmanj eno leto (Samozaposlovanje, 2010).

Subvencija velja za naslednje oblike zaposlitve:

- zaposlitev kot poslovodna oseba oziroma direktor v lastniški ali solastniški gospodarski družbi ali zavodu, ki sta ustanovljena največ 3 mesece pred datumom samozaposlitve. To zaposlitev predstavlja zavarovalna podlaga 040;
- pridobitev statusa s. p. p., ki ga predstavlja zavarovalna podlaga 005;
- pridobitev statusa osebe, ki z osebnim delom samostojno opravlja dejavnost na podlagi odločbe pristojnega organa oziroma vpisa v register (samostojni kulturni delavci, novinarji, zdravstveni delavci, odvetniki in drugi).

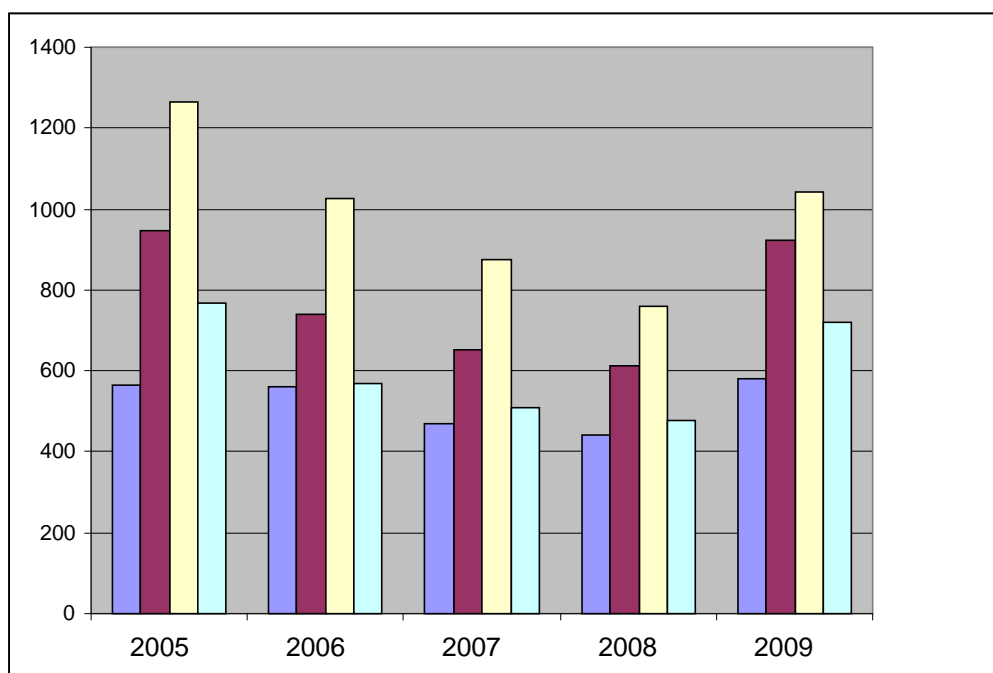
Za pridobitev subvencije se brezposelna oseba najprej oglasi pri svojem svetovalcu za zaposlitev. Svojo vključitev lahko oseba predloži tudi pisno. Če pristojna oseba na uradu ugotovi, da je vključitev v program smiselna, se začne priprava na samozaposlitev. Ta priprava vključuje zaposlitveni načrt, pogodbo o vključitvi v svetovalni intervju in svetovalni intervju. Le-tega opravi podjetniški svetovalec, ki izda tudi poročilo o uspešnosti oziroma smiselnosti vključitve v usposabljanje za podjetništvo. Po zaključenem usposabljanju brezposelna oseba podpiše zaposlitveni načrt za pridobitev subvencije. Naslednji dan po podpisu pogodbe se lahko oseba samozaposli. Istočasno oziroma najkasneje v 30 dneh od datuma samozaposlitve in najkasneje v 3 mesecih po zaključku usposabljanja oseba odda vlogo za pridobitev subvencije. Na podlagi odobrene vloge za pridobitev subvencije se med strankama sklene pogodba o dodelitvi subvencije, na podlagi zahtevka pa se subvencija kasneje tudi izplača.

7.3.1 Gibanje registrirano brezposelnih oseb v letih 2005–2009 na področju Območne službe Trbovlje

Območna služba Trbovlje zajema upravne enote Hrastnik, Litija, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Registrirana brezposelnost se je v letih 2005–2009 spreminjala, trend pa je bil enak v vseh upravnih enotah. V letu 2005 je bila brezposelnost v primerjavi z drugimi štirimi leti najvišja, do leta 2008 je registrirana brezposelnost upadala in zaradi krize oziroma splošne gospodarske situacije v državi ponovno strmo narasla v letu 2009.

Gibanje povprečne stopnje registrirane brezposelnosti na področju Območne službe Trbovlje prikazuje enak trend. Po podatkih Statističnega urada RS je stopnja registrirane brezposelnosti v decembru 2009 znašala 11,2 % in je bila med najvišjimi v državi. Med posameznimi upravnimi enotami so bile velike razlike. Najvišja stopnja brezposelnosti je bila v Upravni enoti Trbovlje in je znašala 13,7 %. Sledila ji je Upravna enota Hrastnik s 13,6 %, Upravna enota Zagorje z 9,4 % in Upravna enota Litija z 9,7 % (Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve RS, 2010, Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2009).

Graf 16: Gibanje registrirano brezposelnih oseb v letih 2005–2009

Legenda:

- ■ - Hrastnik,
- ■ - Litija,
- ■ - Trbovlje,
- ■ - Zagorje.

Vir: Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve RS, 2010, 2009, 2008, 2007, 2006, Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2009, 2008, 2007, 2006, 2005.

V letu 2009 se je v evidenco brezposelnih oseb na novo prijavilo 4.006 brezposelnih oseb, kar je za 64,90 % več kot v letu 2008. Med njimi je bilo največ žensk in sicer 50,10 %, sledijo brezposelne osebe, ki jim je poteklo delovno razmerje za določen čas s 35,10 %. Trajno presežnih delavcev je 21,10 %, iskalcev prve zaposlitve 14,90 % in stečajnikov 4,60 %. Število na novo prijavljenih se je v primerjavi s preteklim letom povečalo v vseh upravnih enotah, najbolj pa v Litiji in v Zagorju ob Savi.

7.3.2 Prejemniki subvencij v letih 2005–2009 na področju Območne službe Trbovlje

Število prejemnikov subvencij se je v letih 2005–2009 spreminjalo. Začetni rasti je sledil padec števila prejemnikov v letu 2007. V letu 2008 se je število prejemnikov subvencij zopet povečalo in v letu 2009 močno naraslo. Gibanje odraža stanje v gospodarstvu v povezavi z zaposlenostjo. V letu 2009 se je brezposelnost močno povečala in posledično tudi število prejemnikov subvencij.

Tabela 15: Prejemniki subvencij v letih 2005–2009 na področju Območne službe Trbovlje

Leto	Št. prejemnikov	Št. moških prejemnikov	Št. ženskih prejemnikov	Skupaj
2005	39	28	11	78
2006	67	44	23	134
2007	17	11	6	34
2008	71	51	20	142
2009	127	85	42	254

Vir: Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve RS, 2010, 2009, 2008, 2007, 2006, Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2009, 2008, 2007, 2006, 2005.

SKLEP

Registracija lastne dejavnosti predstavlja za posameznika zagotovo velik izziv in hkrati določeno tveganje. Slaba gospodarska situacija in hitro spreminjanje predpisov tveganje le še dodatno povečujeta. Tudi razvit elektronski sistem in navidezno krajši postopki v javni upravi ne pripomorejo k znižanju tveganja za nosilca dejavnosti.

V magistrskem delu sem prikazala naloge in pomen posameznih organov, ki sodelujejo pri registraciji same dejavnosti, možnosti zavarovanja, možna načina obdavčitve davčnih zavezancev in obveznosti zavezancev v povezavi z zavarovanjem. Izkušnje, ki sem jih pridobila pri sodelovanju z davčnimi zavezanci na DU Hrastnik, kažejo, da posamezniki pred registracijo dejavnosti ne razpolagajo z vsemi potrebnimi informacijami. Storitev davčnih svetovalcev praktično ne uporabljajo, na posameznih organih pa pridobijo le delne informacije, na podlagi katerih si ne ustvarijo celotne slike. Če bi bili dovolj informirani in ozaveščeni, bi se lažje izognili nepredvidenim stroškom in sredstva raje namenili

pokojninskemu varčevanju. Tako pa se zavezanci začetniki, ki si lahko sami izberejo znesek plačanih prispevkov, načeloma odločajo za plačilo prispevkov od osnove, ki jo predstavlja znesek minimalne veljavne plače.

Podatki iz registra davčnih zavezancev in drugih davčnih evidenc ter poročil za leta 2005–2009 kažejo, da se število davčnih zavezancev, s. p. p. in drugih zasebnikov na DU Hrastnik povečuje. Večina zavezancev oddaja davčne obračune v okviru zakonsko določenega roka, delež neoddanih davčnih obračunov pa se giblje med 3,39 % in 4,72 %. Za opravljanje dejavnosti se odloča čedalje več oseb, ki so zavarovani na drugi podlagi in v povezavi z opravljanjem dejavnosti ne želijo nositi bremena plačila obveznih prispevkov za socialno varnost. Večina davčnih zavezancev, ki opravlja dejavnost in je hkrati zavarovanih iz tega naslova, je razvrščenih v najnižjo zavarovalno osnovo, ki jo predstavljata minimalna plača in 60 % povprečne plače. Na podlagi davčnih obračunov za leto 2009 je bilo v najnižji zavarovalni osnovi razvrščenih kar 84,95 % davčnih zavezancev.

Za DU Hrastnik je v letih 2005–2009 značilna enakomerna rast vplačil prispevkov za pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje. Na nivoju celotne davčne uprave podatki za leto 2009 kažejo na nižjo stopnjo rasti vplačanih prispevkov v primerjavi z letom 2008. Tudi realizacija davčnih prihodkov po prejemnikih sredstev kaže, da prihodki ZPIZS in ZZZS od leta 2005 do 2009 sicer rastejo, z značilno nižjo stopnjo rasti za leto 2009.

Nizka vplačila prispevkov dolgoročno ne bodo zadoščala za ohranjanje obstoječega nivoja pravic. Tega bi se morali zavedati vsi delovno aktivni prebivalci in za delo sposobni ter trenutno mogoče delovno neaktivni ljudje. O tem bi morali razmišljati z vedenjem, da višja vplačila pomenijo večjo socialno varnost v starejših letih. Če bi ljudje to zmogli doumeti, bi bila pokojninska reforma lahko sprejeta. Ker pa temu ni tako, bo morala država oziroma politika poiskati druge ustrezne rešitve.

LITERATURA IN VIRI

1. *AJPES – Vizitka*. Najdeno 6. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/AJPES/Vizitka>
2. Bejaković, P. (2002). Iskustva i pouke iz reformi mirovinskih sustava u tranzicijskim zemljama. *Financijska teorija i praksa*, 26(2), 405–434.
3. Čok, M., & Prevolnik Rupel, V. (2009, 24. december). Solidarnost po slovensko. *Delo – Sobotna priloga*, str. 16.
4. *Denarno nadomestilo*. Najdeno 16. novembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prijava_brezposelne_osebe/denarno_nadomestilo
5. Dernovšek, I. (2010, 25. februar). Socialna kapica – privilegij ali temeljna pravičnost. *Dnevnik*, str. 4.
6. *eDavki*. (2006). Ljubljana: Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije.
7. Figar, V. (2010, februar). *Dohodek iz dejavnosti* (interno gradivo DURS). Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
8. Gabrijelčič, I. (2005). *Obdavčitev dela, kapitala in potrošnje v Sloveniji* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
9. Jerovšek, T., Simič, I., & Škof, B. (2008). *Zakon o davčnem postopku s komentarjem*. Ljubljana: Davčno izobraževalni inštitut.
10. Katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja. (2009). Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije.
11. *Kako do subvencije za samozaposlitev?* Najdeno 3. junija 2009 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/slo/predstavitev/informacije/kataloginfjavnega_znacaja/2ekakodosubvencijesamozaposlitev.html
12. Klinar, M. (2002). *Socialna varnost v Sloveniji in državah Evropske unije* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
13. Kodelja, M. (2010, 4. maj). Je plačal prispevke za moj »penzion« ali ne? *Moj mikro*, str. 5.
14. Kovač, M. (2008). *Davki od A do Ž*. Ljubljana: Založniška hiša Primath, d. o. o.
15. Kump, N., & Stanovnik, T. (2008, 29. januar). Socialno-ekonomski položaj upokojencev in starejšega prebivalstva v Sloveniji. *IB revija*, 42(3/4), 51–62.
16. *Listine za prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje*. Najdeno 20. januarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.zzzs.si/zzzs/internet/zzzs.nsf/o/4FA0C4BC00A8F0D3C1256>
17. Ločniškar, A. (2010, februar). *Obračun DDD – Tehnika* (interno gradivo DURS). Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
18. McGillivray, W. (2001). Contribution evasion: Implications for social security pension schemes. *International Social Security Review*, 54(4), 3–23.
19. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije, Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije (2005, maj). *Navodilo za prijavo podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo,*

zavarovanju za primer brezposelnosti in o sklenitvi delovnega razmerja (M-1, M-2, M-3, M-3A, M-DC). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

20. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve Republike Slovenije. (2006). *Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2005*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
21. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve Republike Slovenije. (2007). *Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2006*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
22. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve Republike Slovenije. (2008). *Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2007*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
23. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve Republike Slovenije. (2009). *Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2008*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
24. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve Republike Slovenije. (2010). *Letno poročilo Območne službe Trbovlje za leto 2009*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
25. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009, maj). *Enostaven seznam normirancev*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
26. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2010, maj). *Izpis DPOBSA za odmerno leto 2005*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
27. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009, september). *Izpis DPOBSA za odmerno leto 2006*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
28. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009, september). *Izpis DPOBSA za odmerno leto 2007*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
29. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009, september). *Izpis DPOBSA za odmerno leto 2008*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
30. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009, maj). *Izpis DPOBSA za odmerno leto 2009*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
31. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009, maj). *Izpis Seznam DEJFO enostaven*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
32. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2010, november). *Letno poročilo 2006*. Najdeno 18. novembra na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/1181/LPTR06.pdf
33. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2010, november). *Letno poročilo 2007*. Najdeno 18. novembra na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/1167/LP2007TR.pdf
34. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2010, november). *Letno poročilo 2008*. Najdeno 18. novembra na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/810/LP2008TR.pdf

35. Ministrstvo za finance Republike Slovenije (2010, november). *Letno poročilo 2009*. Najdeno 18. novembra na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/_files/1222/LP2009TR.pdf
36. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2006, februar). *Obrazec ZR-1*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
37. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2007, februar). *Obrazec ZR-1*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
38. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2008, februar). *Obrazec ZR-1*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
39. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009, februar). *Obrazec ZR-1*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
40. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2010, februar). *Obrazec ZR-1*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
41. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2010, februar). *Poročilo Davčne uprave Republike Slovenije o pobiranju dajatev in boju proti davčnim utajam s predlogi ukrepov*. Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
42. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2006, marec). *Poročilo o delu Davčne uprave Republike Slovenije v letu 2005*. Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
43. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2008, junij). *Poročilo o delu Davčne uprave Republike Slovenije v letu 2007*. Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
44. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2006, februar). *Poročilo o delu sektorja za odmero, kontrolo in informiranje v letu 2005*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
45. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2008, februar). *Poročilo o delu oddelka za kontrolo in odmero v letu 2007*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
46. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2010, februar). *Poročilo o delu oddelka za kontrolo in odmero v letu 2009*. Hrastnik: Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Hrastnik.
47. Navodilo o vrstah in obsegu podatkov za posamezno pravnoorganizacijsko obliko enote Poslovnega registra Slovenije. *Uradni list RS* št. 79/2007.
48. *O Poslovnem registru Slovenije*. Najdeno 3. junija 2009 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/Registracija_poslovnih_subjektov/O_poslovnem_registru_Slovenije
49. *Organizacija in naloge davčne službe*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/o_davcni_upravi/organizacija_in_naloge_davcne_sluzbe
50. Perger, S., & Dimovski, V. (2007, 17. maj). Strategija aktivnega staranja prebivalstva Slovenije s poudarkom na kakovostnem staranju in medgeneracijskem sožitju. *IB revija*, 41(1), 42–55.
51. Petauer, B. (2009, november). Pokojninske spremembe v Sloveniji. *Davčno-finančna praksa*, str. 20–21.
52. Petrovčič, U. (2009a, januar). *Nadzor obračunov prispevkov za socialno varnost po 1. 2. 2009* (interno gradivo DURS). Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.

53. Petrovčič, U. (2009b, marec). *Določanje zavarovalnih osnov na podlagi davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti za 2008 in na podlagi odločbe o odmeri dohodnine za 2008* (interno gradivo DURS). Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
54. *Pomoč pri iskanju zaposlitve*. Najdeno 16. novembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/pomoč_pri_iskanju_zaposlitve
55. Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja. *Uradni list RS* št. 30/2003, (35/2003 popr.), 78/2003, 84/2004, 44/2005, 30/2011.
56. Pravilnik o obrazcih za obračun davčnih odtegljajev ter o načinu in rokih predložitve obrazcev davčnemu organu. *Uradni list RS* št. 138/2006, 126/2008.
57. Pravilnik o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost. *Uradni list RS* št. 138/2006, 126/2008.
58. Pravilnik o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov. *Uradni list RS* št. 141/2004, 106/2005, 120/2005, 72/2006, 117/2006-ZDavP-2.
59. Pravilnik o določanju zavarovalnih osnov in postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove. *Uradni list RS* št. 45/2000, 19/2002, 112/2002 Skl.US: U-I-307/98-38, 49/2006.
60. Pravilnik o obrazcih prijav podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo, zavarovanju za primer brezposelnosti in o sklenitvi delovnega razmerja. *Uradni list RS* št. 45/2005 (121/2005 popr.), 75/2008, 12/2009, 37/2011 (57/2011 popr.).
61. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost. *Uradni list RS* št. 126/2008.
62. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov. *Uradni list RS* št. 48/2011.
63. Pravilnik o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev ter o načinu predložitve davčnemu organu. *Uradni list RS* št. 37/2008, 64/2008, 62/2009, 22/2010, 109/2010.
64. *Preglednica prispevkov*. Najdeno 16. novembra 2010 na spletnem naslovu [http://www.zzs.si/zzs/internet/zzs.nsf/0/7f079796008ee60ec1256d3a00460146/\\$FILE/Preglednica%20prispevkov.pdf](http://www.zzs.si/zzs/internet/zzs.nsf/0/7f079796008ee60ec1256d3a00460146/$FILE/Preglednica%20prispevkov.pdf)
65. *Prijava na Zavod*. Najdeno 16. novembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prijava_brezposelne_osebe
66. *Programi za iskalce zaposlitve*. Najdeno 16. novembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi_za_iskalce_zaposlitve
67. Prunk, Z. (2009a, marec). *Prispevki za socialno varnost samozaposlenih. Pravne podlage za razvrščanje v zavarovalne osnove* (interno gradivo DURS). Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
68. Prunk, Z. (2009b, januar). *Predlaganje obračunov prispevkov za socialno varnost za samozaposlene od januarja 2009 dalje* (interno gradivo DURS). Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
69. Prunk, Z. (2010, februar). *Pravne podlage za pobiranje prispevkov za socialno varnost samozaposlenih* (interno gradivo DURS). Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.

70. Prusnik, M. (2008, 12. junij). Individualni obračuni REK in njihovo predlaganje v sistemu eDavki. *Denar*, str. 77–83.
71. Repovž, E. (2009, 26. marec). Pokojninska reforma. *Delo*, str. 15.
72. Retelj, A. (2007). *Možnosti davčnega optimiranja pri izbiri pravne oblike gospodarskih subjektov* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
73. *Samozaposlovanje*. Najdeno 16. novembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi_za_iskalce_zaposlitve/samozaposlovanje
74. *Seznam točk VEM*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://evem.gov.si/evem/infoVstopneTocke.evem>
75. Simič, I. (2006, januar). *Zbirka davčnih predpisov 2006*. Ljubljana: Davčno izobraževalni inštitut Ljubljana.
76. Sklep o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja. *Uradni list RS* št. 111/2000, 17/2002, 22/2002, 19/2003, 17/2004, 17/2005, 23/2006, 23/2007 (29/2007 popr.), 21/2008, 111/2008, 18/2009, 24/2010 (25/2010 popr., 26/2010 popr., 26/2010 popr.), 17/2011.
77. Sklep o pavšalnih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje. *Uradni list RS* št. 36/2005, 62/2005 Odl.US: U-I-390/02-27.
78. Sklepu o ustanovitvi Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. *Uradni list RS* št. 53/2002, 87/2002, 16/2007.
79. Stanovnik, T. (2004). *Javne finance*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
80. *Storitve točk VEM*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://evem.gov.si/tockeStoritve.evem>
81. Stupica, Ž. (2008, 12. december). Pokojninska reforma je odločitev posameznika. *Denar*, str. 14–15.
82. *Subjekt vpisa v davčni register*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka_pojasnila/subjekt_vpisa_v_davcni_register
83. Štravs, S. (2009, 21. marec). Najpomembnejše razlike v poslovanju, organiziranosti in zniževanju davčne osnove gospodarske družbe in samostojnega podjetnika. *Davčno-finančna praksa*, str. 2–6.
84. Šušteršič, S. (2010, 15. maj). Podjetniki normiranci in subvencije za zaposlitev. *Denar*, str. 14–17.
85. Tajnikar, M. (2003). *Mikroekonomija*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
86. *Temeljne naloge*. Najdeno 3. junija 2009 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/AJPES/Temeljne_naloge
87. Terglav, J. (2006). *Analiza elektronskega poslovanja davčne uprave* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
88. Tripkovič, V. (2010, 26. april). Korenita sprememba pri plačevanju socialnih prispevkov. *Dnevnik*, str. 38.
89. Uredba o vodenju in vzdrževanju Poslovnega registra Slovenije. *Uradni list RS* št. 121/2006.

90. van Ginneken, V. (1999). Social security for the informal sector: a new challenge for the developing countries. *International Social Security Review*, 52(1), 49–69.
91. Vežjak, K. (2003). *Analiza plačevanja prispevkov za socialno varnost v Republiki Sloveniji* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
92. *Vpis v davčni register in davčna številka za fizične osebe*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/fizicne_osebe/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka_za_fizicne_osebe_pojasnila/
93. Zakon o davčnem postopku. *Uradni list RS* št. 13/2011-UPB4.
94. Zakon o davčni službi. *Uradni list RS* št. 1/2007-UPB2, 40/2009, 33/2011.
95. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb. *Uradni list RS* št. 117/2006, 90/2007, 56/2008, 76/2008, 92/2008, 5/2009, 96/2009, 43/2010, 59/2011.
96. Zakon o dohodnini. *Uradni list RS* št. 13/2011-UPB7, 9/2012 Odl.US: U-I-18/11-10.
97. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011, 91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5.
98. Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. *Uradni list RS* št. 81/2000, 111/2007, 25/2011.
99. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. *Uradni list RS* št. 109/2006-UPB4, 112/2006 Odl.US: U-I-358/04-13, 114/2006-ZUTPG, 91/2007 Skl.US: U-I-325/05-5, 10/2008-ZVarDod, 98/2009-ZIUZGK, 27/2010 Odl.US: U-I-40/09-15, 38/2010-ZUKN, 61/2010-ZSVarPre, 79/2010-ZPKDPIZ, 94/2010-ZIU, 84/2011 Odl.US: U-I-245/10-13, U-I-181/10-6, Up-1002/10-7, 94/2011 Odl.US: U-I-287/10-11, 105/2011, 110/2011-ZDIU12.
100. Zakon o Poslovnem registru Slovenije. *Uradni list RS* št. 49/2006 33/2007-ZSReg-B.
101. Zakon o prispevkih za socialno varnost. *Uradni list RS* št. 5/1996, 18/1996-ZDavP, 34/1996, 87/1997, 3/1998, 106/1999-ZPIZ-1, 81/2000-ZPSV-C, 97/2001-ZSDP, 97/2001, 62/2010 Odl.US: U-I-214/09, Up-2988/08-29.
102. Zakon o sodnem registru. *Uradni list RS* št. 54/2007-UPB2, 65/2008, 49/2009.
103. Zakon o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona. *Uradni list RS* št. 70/2008, 37/2011 Odl.US: U-I-257/09-22.
104. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru. *Uradni list RS* št. 33/2007, 93/2007.
105. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. *Novela ZZVZZ-K*. *Uradni list RS* št. 76/2008, 47/2010 Odl.US: U-I-312/08-31, 62/2010-ZUPJS.
106. Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. *Uradni list RS* št. 110/2003-UPB1, 56/2005 Odl.US: U-I-137/03-23, 111/2005 Odl.US: U-I-31/04-14, 21/2006 Odl.US: U-I-116/03-22, 47/2006, 110/2006-UPB2, 114/2006-ZUTPG, 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45, 10/2008, 62/2010-ZUPJS.

107. Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. *Uradni list RS* št. 107/2006-UPB1, 114/2006-ZUTPG, 59/2007-ZŠtip (63/2007 popr.), 51/2010 Odl.US: U-I-159/07-22, 80/2010-ZUTD.
108. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. *Uradni list RS* št. 72/2006-UPB3, 114/2006-ZUTPG, 91/2007, 71/2008 Skl.US: U-I-163/08-7, 76/2008, 118/2008 Skl.US: U-I-163/08-12, 47/2010 Odl.US: U-I-312/08-31, 62/2010-ZUPJS, 87/2011.

PRILOGA

Priloga 1: Seznam uporabljenih kratic in okrajšav

AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve

DU – davčni urad

DURS – Davčna uprava Republike Slovenije

OPSVZ – obračun prispevkov za socialno varnost

PRS – Poslovni register Slovenije

RDZ – Register davčnih zavezancev

RS – Republika Slovenija

s. p. p. – samostojni podjetnik posameznik

ZDavP-2 – Zakon o davčnem postopku

ZDDPO-2 – Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb

ZDoh- 2 – Zakon o dohodnini

ZMEPIZ – Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja

ZPIZ-1 – Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

ZPIZS – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

ZPSV – Zakon o prispevkih za socialno varnost

ZRSZ – Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

ZSDP – Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih

ZZVZZ – Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

ZZZPB – Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije